

Pradžia>Pinigai ir piniginiai reikalavimai>Nemokumas, bankrotas Nemokumas, bankrotas

Slovakija

1 Kam gali būti iškelta nemokumo byla?

Slovakijoje skolininkui gali būti iškeltos įvairių rūšių nemokumo bylos.

2 Kokios yra nemokumo bylos iškėlimo sąlygos?

Sąlygos atskirų rūšių nemokumo byloms iškelti:

Bankroto arba likvidavimo administravimo paskelbimo sąlygos:

Bankroto ir likvidavimo administravimo procedūra (bankroto procedūra) dalijama į dvi dalis. Pirmoji dalis pradedama pateikiant prašymą iškelti bankroto bylą ir tęsiama, kol priimama nutartis dėl bankroto. Antroji dalis prasideda, kai priimama nutartis dėl bankroto, ir tęsiasi, kol baigiama bankroto procedūra.

Pirmosios dalies sąlyga – joje turi dalyvauti asmuo, turintis teisę pateikti prašymą pradėti bankroto procedūrą (jeigu procedūra pradedama prašymu), ir tuo remiantis pagrįsta daryti prielaidą, kad skolininkas yra nemokus ir kad teismui sumokama avansinė įmoka.

Antrosios dalies (nutarties dėl bankroto priėmimo) sąlygos – yra keli kreditoriai, skolininkas yra pernelyg įsiskolinęs arba neturi pakankamo pinigų srauto, tačiau turi pakankamai turto bankroto procedūros išlaidoms padengti.

Asmuo, turintis teisę pateikti prašymą: procedūra gali būti pradedama pateikus prašymą arba be jo. Prašymą iškelti bankroto bylą gali pateikti skolininkas, kreditorius, likvidatorius arba kitas teisės aktuose nurodytas asmuo. Bankroto procedūra daugiausia pradedama be prašymo, jeigu nepavyko reorganizavimas, – tada teismas nusprendžia pradėti bankroto procedūrą ir paskelbti bankrotą, abu sprendimai priimami viena bendra nutartimi.

Prašymas turi atitikti bendruosius ir tam tikrus specialiuosius formalumus, pastarieji priklauso nuo to, kas teikia prašymą. Jeigu tai yra kreditorius, prašyme turi būti pateikti skolininko pinigų srauto nepakankamumo įrodymai. Jeigu prašymą teikia skolininkas (daroma pinigų srautų nepakankamumo arba pernelyg didelio įsiskolinimo prielaida), jame turi būti pateiktas skolininko turto, įsipareigojimų, susijusių šalių sąrašas ir naujausios finansinės ataskaitos, jeigu jos yra. Prašymą teikiantis asmuo, prieš pateikdamas prašymą, turi į teismo banko sąskaitą pervesti avansinę įmoką.

Nemokumas reiškia, kad skolininkas turi pernelyg daug skolų arba jo pinigų srautas yra nepakankamas. Skolininkas turi pernelyg daug skolų, jeigu skolininkas privalo vesti apskaitą pagal taikytinus teisės aktus (Įstatymą Nr. 431/2002 dėl apskaitos), turi daugiau negu vieną kreditorių ir skolininko įsipareigojimų vertė yra didesnė negu skolininko turto vertė. Juridinis asmuo turi nepakankamą pinigų srautą, jeigu jis daugiau negu 30 dienų pradėsė sumokėti pagal du arba daugiau finansinių įsipareigojimų daugiau negu vienam kreditoriui. Fizinis asmuo turi nepakankamą pinigų srautą, jeigu jis negali sumokėti bent vieno finansinio įsipareigojimo praėjus 180 dienų nuo jo įvykdymo termino pabaigos.

Pakankamas turtas – jeigu abejojama, ar esama pakankamai turto bankroto procedūros išlaidoms padengti, teismas paskiria laikinąjį patikėtinį arba laikinąjį administratorių (toliau – „specialistas“ arba „nemokumo specialistas“) šiam reikalui patikrinti.

Reorganizavimo inicijavimo sąlygos:

Kaip ir bankroto procedūra, reorganizavimas dalijamas į dvi dalis. Pirmoje dalyje (kai reorganizavimas pradedamas) teismas patikrina, ar yra įvykdytos reorganizavimo sąlygos. Šis procesas pradedamas, kai atitinkamą teisę turintis asmuo (skolininkas arba kreditorius) pateikia prašymą kartu su nemokumo specialisto rekomendacija reorganizuoti skolininką. Antroji dalis pradedama, kai leidžiama vykdyti reorganizavimą ir skolininkas, prižiūrimas nemokumo specialisto bei teismo ir bendradarbiaudamas su kreditoriais, parengia, aptaria ir patvirtina reorganizavimo planą, o tada šį planą patvirtina teismas. Skolininkas gali pateikti reorganizavimo prašymą, jeigu skolininkas paprašė nemokumo specialisto nuomonės, o pastarasis savo nuomonėje, kuri negali būti senesnė negu 30 dienų, rekomendavo reorganizuoti skolininką.

Kreditorius gali pateikti reorganizavimo prašymą, jeigu kreditorius paprašė nemokumo specialisto nuomonės, o pastarasis savo nuomonėje, kuri negali būti senesnė negu 30 dienų, rekomendavo reorganizuoti skolininką ir skolininkas sutiko su pateiktu prašymu.

Skolos sumažinimo inicijavimo sąlygos:

Skolos sumažinimo inicijavimo sąlygos: skolininkas yra fizinis asmuo (verslininkas arba vartotojas), bankroto procedūra buvo baigta, skolininkas pateikė prašymą ir skolininkas įvykdė savo įsipareigojimus, prisiimtus per bankroto procedūrą. Tačiau skolininkas neturi teisės prašyti sumažinti skolos, jeigu bankroto procedūra buvo baigta, nes skolininko turto nepakako net bankrutuojančio asmens turto atžvilgiu pateiktiems reikalavimams patenkinti. Kitos sąlygos – skolininkas turi turėti nepakankamą pinigų srautą ir turi būti apie tai paskelbęs, turi būti praėję dešimt metų nuo paskutinio skolos sumažinimo, skolininko atžvilgiu turi būti vykdomas suvaržymo (prekių kontrolės perėmimo) procesas arba analogiškas procesas ir skolininkas negali būti atliekantis laisvės atėmimo bausmę.

Prašymas gali būti teikiamas kartu su prašymu skelbti bankrotą arba bankroto procedūros metu iki jos užbaigimo. Prašymą pateikia skolininkas, tačiau jam turi atstovauti Teisinės pagalbos centras (slovak. *Centrum právnej pomoci*), prašymą galima pateikti tik elektroniniu būdu.

Skolininkui sumažinama skola, kai teismas priima nutartį dėl bankroto (skolos sumažinimas bankroto būdu) arba nustato mokėjimų grafiką (skolos sumažinimas nustatant mokėjimų grafiką). Skolai sumažinti kitų nutarčių nereikia.

Įpareigojimų įvykdymas: teismas leidžia sumažinti skolą, jeigu jis nustato, kad skolininkas bankroto procedūros metu įvykdė taikytinuose teisės aktuose nustatytus įpareigojimus; priešingu atveju jis prašymą atmeta. Sąžiningas ketinimas – daroma skolininko sąžiningo ketinimo prielaida, kurią kreditoriai gali nuginčyti tradicinio civilinio proceso tvarka, tačiau ne skolos sumažinimo proceso metu.

3 Kokia nuosavybės sudaro nemokaus subjekto turto dalį? Kaip tvarkomas turtas, kurį skolininkas įgijo arba kuris jam perduotas po to, kai buvo iškelta nemokumo byla?

Bankroto procedūra taikoma:

turtui, kuris priklausė skolininkui nutarties dėl bankroto priėmimo metu,

turtui, kurį skolininkas įgijo bankroto procedūros metu,

turtui, kuriuo užtikrinami skolininko įsipareigojimai,

kitam turtui, jeigu tai nustatyta teisės aktuose.

Turtas, kuriam taikoma bankroto procedūra, apima bankrutuojančio asmens turtą, kuris padalijamas į bendrąjį turtą ir atskirus turto vienetų užtikrinimo priemonės turintiems kreditoriams.

Bankroto procedūra netaikoma: turtui, kurio negalima suvaržyti teismo vykdomo arba suvaržymo procesuose, muitinės garantijoms iki skolos muitinei ribos, mokestinėms garantijoms ir turtui, kuriam bankroto procedūra netaikoma pagal atskirus teisės aktus. Skolininko pajamoms bankroto procedūra taikoma tiek, kiek jas galima suvaržyti vykdomo arba suvaržymo procesuose. Grynojo darbo užmokesčio daliai, kuri priešingu atveju būtų atskaityta prioritetiniams reikalavimams patenkinti, bankroto procedūra taikoma tiek, kiek patenkinamas reikalavimas, nukreiptas į bankrutuojančio asmens turtą.

4 Kokių įgaliojimų atitinkamai turi skolininkas ir nemokumo specialistas?

Šalių vaidmenys įvairiose procedūrose:

- Skolininko bendrieji įsipareigojimai:

- o Skolininkas privalo užkirsti kelią nemokumui. Jeigu nemokumas jau gresia, skolininkas, nepagrįstai nedelsdamas, privalo imtis tinkamų, proporcingų priemonių jam išvengti. Pateikęs reorganizavimo prašymą skolininkas neatleidžiamas nuo prievolės pateikti prašymą ir dėl bankroto (jeigu bus leidžiama vykdyti reorganizavimą, bankroto procedūra bus nutraukta).

Šalių vaidmenys **bankroto procedūros** metu:

- Nemokumo specialistas:

- o Bankroto procedūros metu nemokumo specialistas daugiausia valdo turtą, kuriam taikoma bankroto procedūra, jį realizuoja ir naudoja gautas pajamas sumokėti skolininko kreditoriams.
- o Kai priimama nutartis dėl bankroto, skolininko teisė disponuoti turtu, kuriam taikoma bankroto procedūra, ir teisė veikti skolininko vardu šio turto atžvilgiu pereina nemokumo specialistui, kuris dabar veikia skolininko vardu ir sąskaita.

Šalių vaidmenys **reorganizavimo** metu:

- Nemokumo specialistas:

- o Pagrindinis nemokumo specialisto darbas yra bendradarbiaujant su skolininku ir kreditoriais parengti reorganizavimo planą.
- o Nemokumo specialistas išnagrinėja pateiktus reikalavimus ir juos pripažįsta arba paneigia.
- o Nemokumo specialistas prižiūri skolininką. Viena iš tokios priežiūros formų – tvirtinami skolininko juridiniai veiksmai, kurie buvo nurodyti teismo nutartyje, kurioje leidžiama atlikti reorganizavimą.

- Skolininkas:

- Skolininkas atlieka užduotis, nurodytas reorganizavimo plane.

- Skolininkas taip pat turi teisę pateikti nemokumo specialistui siūlymą paneigti pateiktą reikalavimą.

- Skolininkas veikia savo vardu ir sąskaita.

Šalių vaidmenys **skolos sumažinimo (abiejų rūšių) procese**:

- Skolininkas:

- o Leidus sumažinti skolą, pradedamas skaičiuoti trejų metų bandomasis laikotarpis, per kurį skolininkas privalo kiekvienų metų pabaigoje perduoti nemokumo specialistui teismo nurodytą sumą, tačiau daugiausia 70 proc. skolininko bendrų grynujų pajamų už praėjusius bandomojo laikotarpio metus. Išskaičiavęs savo atlygį, nemokumo specialistas proporcingai paskirsto lėšas skolininko kreditoriams pagal galutinį paskirstymo grafiką.

- o Šiuo bandomuoju laikotarpiu skolininkas privalo pagrįstai stengtis susirasti darbą kaip pajamų šaltinį arba tuo pačiu tikslu tinkamą savarankišką darbą ir teikti visą nemokumo specialisto reikalaujamą informaciją, įskaitant informaciją apie pajamas, išlaidas ir gyvenamosios vietos, darbo arba darbo vietos pasikeitimą.

- o Teismo nutartimi, kuria leidžiama sumažinti skolą, apibrėžtose srityse atliekamiems skolininko juridiniams veiksams bandomuoju laikotarpiu būtinas rašytinis nemokumo specialisto sutikimas.

- o Skolininkas, atstovaujamas Teisinės pagalbos centro, pateikia prašymą, kuriame turi būti skolininko CV, susijusių šalių, dabartinio ir ankstesnio turto sąrašas ir kreditorių sąrašas. Skolininkas paskelbia savo pinigų srautų nepakankamumą ir dokumentais įformina, kad jo atžvilgiu vykdomas suvaržymo procesas.

- o Šio proceso metu skolininkas privalo sutikti, kad teisė disponuoti skolininko turtu pereitų nemokumo specialistui.

- Nemokumo specialistas:

- o Nemokumo specialistas parengia bankrutuojančio asmens turto sąrašą ir tuo turtu (t. y. turtu, kuriam taikoma bankroto procedūra) disponuoja.

- o Nemokumo specialistas nutraukia tam tikras sutartis.

- o Nemokumo specialistas realizuoja bankrutuojančio asmens turtą, sumoka bankroto procedūros išlaidas, pasiūlo pajamų paskirstymo grafiką ir vėliau jį įgyvendina.

- o Jeigu bankroto procedūroje naudojamas mokėjimų grafikas, nemokumo specialistas parengia mokėjimų grafiką ir pateikia jį teismui tvirtinti.

5 Kokiomis sąlygomis galima remtis įskaitymais?

Bankrotas: Reikalavimas, kurį skolininkas privalėjo patenkinti iki bankroto paskelbimo, negali būti įskaitomas į reikalavimą, kuris tapo mokėtinas skolininkui po bankroto paskelbimo; tai galioja ir sąlyginiams reikalavimams, pateiktiems bankroto procedūros metu. Reikalavimai, kurie nebuvo pateikti teisės aktuose nustatytu būdu, perleidimo būdu įgyti arba po bankroto paskelbimo perduoti reikalavimai, taip pat reikalavimai, įgyti remiantis ginčytiniais juridiniais veiksmais, negali būti įskaitomi į skolininko reikalavimus. Reikalavimai negali būti įskaitomi į reikalavimą, kylantį iš atsakomybės už prašymo skelbti bankrotą nepateikimą skolininko vardu. Tai netrukdo įskaityti kitus reikalavimus.

Reorganizavimas: Taikomos nepakeistos civilinės teisės nuostatos.

Skolos sumažinimas bankroto būdu: Reikalavimas, kilęs po bankroto paskelbimo, negali būti įskaitomas į priešpriešinį skolininko reikalavimą, kilusį iki bankroto paskelbimo. Reikalavimas, kilęs iki bankroto paskelbimo, negali būti įskaitomas į priešpriešinį skolininko reikalavimą, kilusį po bankroto paskelbimo. Tai netrukdo įskaityti kitus reikalavimus.

Skolos sumažinimas nustatant mokėjimų grafiką: Taikomos nepakeistos civilinės teisės nuostatos.

6 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės esamoms sutartims, kuriose skolininkas yra viena iš šalių?

Bankrotas: Jeigu skolininkas buvo sudaręs abipusių prievolių sutartį **iki bankroto paskelbimo** ir buvo ją įvykdęs, tačiau bankroto paskelbimo metu priešinga šalis nebuvo sutarties įvykdžiusi arba buvo ją įvykdžiusi tik iš dalies, nemokumo specialistas gali reikalauti įvykdyti sutartį arba gali jos atsisakyti. Jeigu priešinga šalis dabar sutartį įvykdė iš dalies, nemokumo specialistas gali atsisakyti tik tų sutartyje numatytų prievolių, kurių priešinga šalis dar nėra įvykdžiusi. Jeigu skolininkas buvo sudaręs abipusių prievolių sutartį iki bankroto paskelbimo, o priešinga šalis dabar ją įvykdė, tačiau bankroto paskelbimo metu skolininkas nebuvo sutarties įvykdęs arba buvo ją įvykdęs tik iš dalies, priešinga šalis gali atsisakyti tų sutarties prievolių, kurių skolininkas dar nėra įvykdęs. Tačiau priešingos šalies reikalavimai, kylantys iš sutarties atsisakymo, į bankroto procedūrą gali būti įtraukti tik pateikiant juos kaip sąlyginį reikalavimą. Jeigu skolininkas iki bankroto paskelbimo buvo sudaręs abipusių prievolių sutartį ir bankroto paskelbimo metu nei skolininkas, nei priešinga šalis nebuvo jos įvykdę arba buvo ją įvykdę tik iš dalies, nemokumo specialistas ir priešinga šalis gali atsisakyti tų sutartyje nurodytų prievolių, kurios dar nėra įvykdytos. Tačiau priešingos šalies reikalavimai, kylantys iš sutarties atsisakymo, į bankroto procedūrą gali būti įtraukti tik pateikiant juos kaip sąlyginį reikalavimą.

Jeigu iki bankroto paskelbimo skolininkas buvo sudaręs sutartį, kurios dalykas yra įsipareigojimas vykdyti nuolatinę arba pakartotinę veiklą arba įsipareigojimas nevykdyti tam tikros veiklos arba toleruoti tam tikrą veiklą, nemokumo specialistas, įspėjęs prieš du mėnesius, gali sutartį nutraukti, nebent teisės aktuose arba sutartyje numatytas trumpesnis sutarties nutraukimo laikotarpis; nemokumo specialistas taip pat gali nutraukti sutartį, net jeigu ji buvo sudaryta konkrečiam laikotarpiui. Nemokumo specialistas išperkamosios nuomos sutartį gali nutraukti tik Civiliniame kodekse (slovak. *Občiansky zákonník*) nustatytais sąlygomis. Ši nuostata netaikoma sutartims, sudarytoms pagal Darbo kodeksą (slovak. *Zákonník práce*).

Jeigu priešinga šalis privalo iš anksto įvykdyti sutartį, sudarytą su skolininku iki bankroto paskelbimo, priešinga šalis gali atsisakyti vykdyti sutartį, kol bus įvykdytos abipusės prievolės arba bus užtikrintas jų įvykdymas.

Pagal sutartį, sudarytą su skolininku iki bankroto paskelbimo, priešingos šalies reikalavimai dėl prievolių, kurias priešinga šalis įvykdė nemokumo specialistui po bankroto paskelbimo, tampa reikalavimu, nukreiptu į bankrutuojančio asmens turtą. Jeigu teisės aktuose nenumatyta kitaip, pagal sutartį, sudarytą su skolininku iki bankroto paskelbimo, bet kurie kiti priešingos šalies reikalavimai, kylantys po bankroto paskelbimo, į bankroto procedūrą gali būti įtraukti tik pateikiant juos kaip sąlyginį reikalavimą.

Jeigu iki bankroto paskelbimo skolininkas pardavė daiktą, pasilikdamas jo nuosavybės teisę, ir perdavė tą daiktą pirkėjui, pirkėjas gali grąžinti daiktą arba reikalauti įvykdyti sutartį.

Jeigu iki bankroto paskelbimo skolininkas nusipirko daiktą, kurio nuosavybės teisę pasiliko pardavėjas, ir jam tas daiktas buvo pristatytas neįgyjant daikto nuosavybės teisės, pardavėjas negali reikalauti grąžinti daikto, jeigu nemokumo specialistas, nepagrįstai nedelsdamas, įvykdo prievolės pagal sutartį po to, kai pardavėjas pareikalavo jo tai padaryti. Nemokumo specialistas gali įvykdyti prievolės pagal tokią sutartį dėl daikto pirkimo pardavėjui pasilikant nuosavybės teisę, jeigu daiktą turi skolininkas, o nemokumo specialistas, laikydamasis profesinio apdairumo, nustato, kad prievolių įvykdymas yra naudingesnis bankrutuojančio asmens turtui. Jeigu daiktą turi ne skolininkas, visi reikalavimai į bankroto procedūrą gali būti įtraukiami tik juos užregistruojant. Šios nuostatos *mutatis mutandis* taikomos sutarčiai, kurios dalykas yra daikto išperkamoji nuoma terminuotą laikotarpį mokant sutartą nuomą ir siekiant perimti išperkamosios nuomos būdu nuomojamo daikto nuosavybės teisę.

Reorganizavimas: Priešinga šalis negali nutraukti arba atsisakyti su skolininku sudarytos sutarties dėl skolininko vėlavimo įvykdyti savo prievolės, į kurių įvykdymą priešinga šalis turėjo teisę iki reorganizavimo procedūros pradžios, joks sutarties nutraukimas arba atsisakymas dėl šios priežasties neturi galios. Sutartiniai susitarimai, kuriais priešingai šaliai leidžiama nutraukti su skolininku sudarytą sutartį arba jos atsisakyti dėl reorganizavimo arba bankroto procedūros, neturi galios.

Skolos sumažinimas bankroto būdu: Po bankroto paskelbimo įmanoma nutraukti sutartį, kurios dalykas yra įsipareigojimas vykdyti nuolatinę arba pakartotinę veiklą arba įsipareigojimas nevykdyti tam tikros veiklos arba ją toleruoti, jeigu sutartis buvo sudaryta iki bankroto paskelbimo. Jeigu sutartis susijusi su turtu, kuriam taikoma bankroto procedūra, nemokumo specialistas gali sutartį nutraukti; kitais atvejais tai gali padaryti skolininkas. Nutraukimas įsigalioja, kai priešingai šaliai įteikiamas pranešimas. Sutartis taip pat gali būti nutraukiama, net jeigu ji buvo sudaryta konkrečiam laikotarpiui. Sutartis dėl išperkamosios buto nuomos trečiosios šalies, kuri yra nuomininkas, atžvilgiu gali būti nutraukta tik Civiliniame kodekse ir atskiruose teisės aktuose nustatytais sąlygomis. Skolininkas, nemokumo specialistas arba priešinga šalis gali atsisakyti kitos sutarties, jeigu ji buvo sudaryta iki bankroto paskelbimo ir dar nėra iki galo įvykdyta. Taip atsisakyti sutarties galima tik tų prievolių, kurias abi šalys tarpusavyje dar turi įvykdyti, atžvilgiu.

Nuostatos dėl daikto pardavimo pasilikant nuosavybės teisę ir dėl sutarties, kurios dalykas yra daikto išperkamoji nuoma konkretų laikotarpį mokant sutartą nuomą ir siekiant perimti išperkamosios nuomos būdu nuomojamo daikto nuosavybės teisę, taikomos kaip ir bankroto procedūros metu.

Pirmiau išdėstytos nuostatos netaikomos sutartims ir susitarimams, sudarytiems pagal Darbo kodeksą.

Skolos sumažinimas nustatant mokėjimų grafiką: Specialių nuostatų dėl skolininko sutartinių santykių nėra, taikomos tradicinės civilinės ir komercinės teisės nuostatos.

7 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės individualių kreditorių iškeltoms byloms (išskyrus nebaigtas nagrinėti bylas)?

Bankroto paskelbimo pasekmės:

Bankroto procedūros metu vykdymo arba suvaržymo procesas negali būti pradėtas dėl turto, kuriam taikoma bankroto procedūra; jau pradėtas vykdymo arba suvaržymo procesas paskelbus bankrotą nutraukiamas.

Užtikrinimo teisės įgyvendinimas negali būti pradėtas arba tęsiamas skolininkui priklausančio turto atžvilgiu, siekiant įvykdyti užtikrinimo teise užtikrintą skolininko įsipareigojimą; ši pasekmė netaikoma:

užtikrinimo teisės, susijusios su pinigais arba reikalavimais banko sąskaitos arba užsienio banko padalinio atžvilgiu, įgyvendinimui;

vyriausybės obligacijoms;

perleidžiamiesiems vertybiniais popieriais.

Jeigu iki bankroto paskelbimo aukciono objektas buvo suteiktas pagal atskirus teisės aktus ir tokiam daiktui taikoma bankroto procedūra, o aukciono dalyvis sumokėjo aukciono rengėjui aukcione nustatytą kainą, nuosavybės teisė ar kita teisė į aukciono objektą pereina aukciono dalyviui. Aukciono pajamos tampa atitinkamo bankrutuojančio asmens turto dalimi, o aukciono išlaidos tampa reikalavimu, nukreiptu į tą turtą. Jeigu aukciono pareikalavo kreditorius, turintis užtikrintą reikalavimą, pajamos sumokamos kreditoriui iki užtikrinto reikalavimo sumos, tarsi bankrotas nebūtų buvęs paskelbtas.

Reorganizavimo pasekmės:

- Vykdymo arba suvaržymo procesas negali būti pradėtas skolininkui priklausančio turto atžvilgiu, siekiant įvykdyti pagal reorganizavimo procedūrą užregistruotą reikalavimą. Jau pradėtas vykdymo arba suvaržymo procesas sustabdomas bankroto paskelbimo metu, o vėliau vykdamas procedūrą minėtas procesas nutraukiamas. Jeigu šioje procedūroje jau yra realizuotas turtas, tačiau pajamos dar nėra sumokėtos teisę į jas turinčiai šaliai, pajamos grąžinamos skolininkui, atskaičius proceso išlaidas.

Neįmanoma pradėti arba tęsti užtikrinimo teisės įgyvendinimo skolininkui priklausančio turto atžvilgiu, siekiant patenkinti pagal reorganizavimo procedūrą užregistruotą užtikrintą reikalavimą.

8 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės tolesniam bylų, nebaigtų nagrinėti bankroto bylos iškelimo metu, nagrinėjimui?

Bankrotas:

Kai paskelbiamas bankrotas, visi teismo ir kiti procesai sustabdomi, taip pat sustabdomas terminų skaičiavimas.

Procesas gali būti tęsiamas nemokumo specialisto siūlymu – nemokumo specialistas, pateikdamas prašymą tęsti procesą, tampa proceso šalimi vietoje skolininko.

Nestabdomi toliau nurodyti procesai:

procesai, skirti finansų rinkos krizių klausimams išspręsti pagal 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/59/ES,

mokestiniai procesai,

muiltinės procesai,

nusavinimo procesai,

išlaikymo procesai,

baudžiamieji procesai (tačiau negali būti priimamos nutartys dėl žalos atlyginimo),

net ir minėtuose procesuose nemokumo specialistui skirtas terminas teisių gynimo priemonei įgyvendinti nesibaigia anksčiau negu praėjus 30 dienų nuo pirmojo kreditorių susirinkimo.

Reorganizavimas:

Kai leidžiama vykdyti reorganizavimą, sustabdomi teismo ir arbitražo procesai dėl reikalavimų, užregistruotų pagal reorganizavimo procedūrą.

Reikalavimai gali būti pateikiami tik juos užregistruojant (reikalavimų paneigimas ir pripažinimas).

Skolos sumažinimas bankroto būdu:

Teismo procesas dėl reikalavimo, kuris gali būti patenkintas tik bankroto procedūros metu, nutraukiamas; tačiau senaties terminas baigiasi ne anksčiau kaip praėjus 60 dienų nuo bankroto paskelbimo.

Jeigu vėliau bankroto procedūra nutraukiama remiantis tuo, kad nebuvo bankroto procedūros sąlygų, proceso nutraukimo nepaisoma.

Jeigu kitas kreditorius paneigė reikalavimą, kuriam netaikomas skolos sumažinimas, tokio reikalavimo paneigimas suteikia kreditoriui teisę įstoti į procesą.

Skolos sumažinimas nustatant mokėjimų grafiką:

Tai neturi pasekmių teismo ir kitiems procesams.

9 Kokie yra pagrindiniai kreditorių dalyvavimo nemokumo bylose elementai?

Bankrotas:

Kreditoriai:

Kreditoriai, veikdami nepriklausomai arba per kreditorių organus, autonomiškai vykdo savo valią dėl bankroto procedūros vykdymo. Tokiu būdu jie gali daryti įtaką bankroto procedūrai ir prižiūrėti turto administravimą ir realizavimą. Jie gali nurodyti nemokumo specialistui, kokių veiksmų imtis; jie gali paneigti reikalavimus ir kt.

Bankroto procedūros metu teismas prižiūri nemokumo specialisto darbą.

Reorganizavimas:

Kreditoriai:

Kreditorių vaidmuo yra per kreditorių organus padėti rengti ir patvirtinti reorganizavimo planą.

Kreditorius, užregistruojantis reikalavimą pas nemokumo specialistą, turi teisę pateikti nemokumo specialistui siūlymą paneigti (kitą) užregistruotą reikalavimą.

Skolos sumažinimas bankroto būdu:

Kreditoriai:

Kreditoriai turi užregistruoti savo reikalavimus.

Užtikrinimo priemonės turintys kreditoriai gali apsvarstyti galimybę užregistruoti savo reikalavimus; tačiau jie taip pat gali įgyvendinti savo užtikrinimo teises.

Kreditorius gali paneigti kitų kreditorių reikalavimus.

Kreditorius gali veikti kaip kreditorių atstovas.

Kreditorius gali vėliau (baigus procedūrą) pareikšti ieškinį skolininkui dėl skolos sumažinimo panaikinimo remiantis skolininko nesąžiningumu.

Skolos sumažinimas nustatant mokėjimų grafiką:

Kreditoriai:

Mokėjimų grafikas aktualus tik užtikrinimo priemonių neturintiems kreditoriams; užtikrinimo priemonės turintiems kreditoriams skolos sumažinimas nustatant mokėjimų grafiką pasekmių neturi.

Kreditoriai privalo sutikti su teismo nustatyta apsauga nuo kreditorių.

Kreditorius, kuriam mokėjimų grafikas turi pasekmių, gali užprotestuoti mokėjimų grafiką, kai nemokumo specialistas paskelbia apie mokėjimų grafiko parengimą, ir užprotestuoti siūlomą procentinę dalį užtikrinimo priemonių neturinčių kreditorių reikalavimams patenkinti.

Kreditorius gali vėliau (baigus procedūrą) pareikšti ieškinį skolininkui dėl skolos sumažinimo panaikinimo remiantis skolininko nesąžiningumu.

10 Kaip nemokumo specialistas gali naudotis ar disponuoti turtu?

Bankrotas

Kai priimama nutartis dėl bankroto, skolininko teisė disponuoti turtu, kuriam taikoma bankroto procedūra, ir teisė veikti skolininko vardu šio turto atžvilgiu pereina nemokumo specialistui, kuris dabar veikia skolininko vardu ir sąskaita.

Jeigu skolininko juridiniai veiksmai bankroto procedūros metu kenkia turtui, kuriam taikoma bankroto procedūra, tie veiksmai poveikio kreditoriams neturi; tai neužkerta kelio jų galiojimui.

Bankroto procedūros metu asmenys, turintys skolų, kurioms taikoma bankroto procedūra, privalo jas sumokėti nemokumo specialistui. Ši prievolė vis tiek taikoma, jeigu jie tas skolas sumoka kitai šaliai, nebent tokius mokėjimus gauna nemokumo specialistas.

Bankroto procedūros metu skolininkas dovanos arba palikimo gali atsisakyti tik nemokumo specialistui sutikus; priešingu atveju dovanos arba palikimo atsisakymas kreditorių atžvilgiu poveikio neturi.

Jeigu nutartis dėl bankroto priimama likviduojamo juridinio asmens atžvilgiu, likvidavimas nutraukiamas, kol bus atšaukta bankroto procedūra.

Kompetentingas organas (kreditorių komitetas, užtikrinimo priemonę turintis kreditorius arba, ypatingais atvejais, teismas) duoda nurodymus ir teikia rekomendacijas nemokumo specialistui dėl turto valdymo, skolininko verslo arba jo dalies valdymo ir turto realizavimo. Tai apima ir turto arba nemažos jo dalies išnuomojimą (su apribojimais, kai verslo subjektas vykdo veiklą).

Kompetentingas organas taip pat duoda nurodymus dėl:

susitarimo dėl laikino lėšų suteikimo, susijusio su skolininko verslo valdymu, sudarymo;

tollesnio verslo valdymo, jeigu skolininkas yra tam tikros rūšies finansų įstaiga;

kreditorinio reikalavimo pirmumo teisės į skolininko turtą nustatymo;

susitarimo dėl skolininko verslo valdymo sudarymo, jeigu šiame susitarime nemokumo specialistas įsipareigoja vykdyti veiklą ir po tam tikro termino arba viršijus tam tikrą procentinę apyvartos dalį.

Nemokumo specialistas turi prašyti nurodymų prieš šiuo klausimu atlikdamas pirmąjį juridinį veiksmą ir turi tų nurodymų palaukti. Jeigu kompetentingas organas neatsako, nemokumo specialistas prašo teismo nuspręsti, kokių veiksmų imtis, ir teismo nutartis nemokumo specialistui yra privaloma. Nemokumo specialisto prašyme turi būti nurodyta visa aktuali informacija.

Kitais klausimais kompetentingas organas gali rekomenduoti, kokių veiksmų nemokumo specialistas turėtų imtis, o jeigu nemokumo specialistas atsisako vykdyti šią rekomendaciją, organas gali paprašyti teismo nuspręsti, kokių veiksmų imtis, ir teismo nutartis nemokumo specialistui yra privaloma.

Jeigu kompetentingas organas nurodo nemokumo specialistui veikti tam tikru būdu, kuris prieštarauja kitų kreditorių interesams arba turto realizavimo taisyklėms, nemokumo specialistas atsisako vykdyti nurodymą ir paprašo organo tą nurodymą pakeisti. Jeigu kompetentingas organas nurodymo nepakeičia, nemokumo specialistas prašo teismo nuspręsti, kokių veiksmų imtis, ir teismo nutartis nemokumo specialistui yra privaloma.

Nemokumo specialistas valdo turtą, kuriam taikoma bankroto procedūra, laikydamasis profesinio apdairumo ir siekdamas užtikrinti, kad turtas būtų tinkamai apsaugotas nuo praradimo, sugadinimo, sunaikinimo ar kito kenksmingo poveikio ir kad valdant turtą būtų patiriamos tik būtinos išlaidos, įvertinus šių išlaidų skubumą ir ekonomiškumą.

Valdydamas turtą, kuriam taikoma bankroto procedūra, nemokumo specialistas negali teikti pirmenybės nė vienam iš kreditorių, taip pat jis negali teikti pirmenybės asmeniniams interesams arba kitų asmenų interesams bendro visų kreditorių intereso atžvilgiu.

Nemokumo specialistas gali išnuomoti skolininkui priklausantį turtą, kuriam taikoma bankroto procedūra. Specialistas privalo susitarti dėl išperkamosios nuomos sutarties, pagal kurią nuomos mokestis būtų bent jau toks, už kurį atitinkamoje vietoje ir atitinkamu laiku toks daiktas paprastai išnuomojamas, ir turi užtikrinti, kad išperkamosios nuomos sutartyje skolininkui nebūtų nustatyta įstatyme nenurodytų prievolių ir kad nuomininko prievolės pagal išperkamosios nuomos sutartį būtų tinkamai užtikrintos, taip pat jis turi užtikrinti, kad išperkamosios nuomos sutartį būtų galima nutraukti pranešus prieš vieną mėnesį. Jeigu šios sąlygos neįvykdomos, specialistas išperkamosios nuomos sutartį gali sudaryti tik gavęs kompetentingo organo sutikimą. Iš šios išperkamosios nuomos gautos pajamos priskiriamos pajamoms iš turto, kuriam taikoma bankroto procedūra, realizavimo.

Po bankroto paskelbimo nemokumo specialistas gali toliau vykdyti tam tikrą su skolininko verslu susijusią veiklą, jeigu vykdant šią veiklą padidinama turto, kuriam taikoma bankroto procedūra, vertė arba užkertamas kelias šiai vertei sumažėti. Jeigu šios veiklos išlaidos yra didesnės negu už ją gaunamos pajamos, specialistas nedelsdamas šią veiklą nutraukia.

Turto realizavimas

Turto, kuriam taikoma bankroto procedūra, realizavimo paskirtis yra per kuo trumpesnę laiką ir kuo mažesnėmis išlaidomis gauti kuo didesnes pajamas. Realizuodamas šį turtą, nemokumo specialistas, laikydamasis profesinio apdairumo, pasirenka tokį turto realizavimo būdą, kuris labiausiai atitinka turto realizavimo paskirtį ir teisės aktuose išdėstytas turto realizavimo taisykles.

Skelbiant bankrotą paskirtas nemokumo specialistas nedelsdamas realizuoja tokį turtą, kuriam gresia sugadinimo, sunaikinimo ar kito esminio pablogėjimo pavojus; tam nereikia jokių kompetentingo organo nurodymų ar teismo nutarties. Specialistas gali pradėti realizuoti kitą turtą po pirmojo kreditorių susirinkimo. Nemokumo specialistas skaidriai apskaito turto, kuriam taikoma bankroto procedūra, realizavimą, vesdamas atskirą bendro turto ir kiekvieno atskiro turto vieneto apskaitą. Po kiekvieno turto objekto realizavimo specialistas priskiria pajamas tai sąrašo daliai, kuri turėjo būti realizuota. Jeigu specialistas kartu realizuoja kelias dalis ir negali nustatyti atskirų pajamų, specialistas bendras pajamas proporcingai padalija tarp atitinkamų dalių, vadovaudamasis sąraše nurodyta jų santykine verte.

Nemokumo specialistas turto, kuriam taikoma bankroto procedūra, realizavimo pajamas palieka saugoti banko arba užsienio banko padalinio sąskaitoje.

Banko arba užsienio banko padalinio mokamos palūkanos už sąskaitos balansą laikomos pajamomis iš turto, kuriam taikoma bankroto procedūra, realizavimo.

Siekdamas realizuoti turtą, nemokumo specialistas gali:

- a) paskelbti viešą konkursą,
- b) patikėti turto pardavimą aukciono rengėjui,
- c) patikėti turto pardavimą prekybininkui vertybiniais popieriais,
- d) surengti aukcioną, kvietimą teikti pasiūlymus arba kitokį konkursą, kuriame galiausiai būtų parduotas turtas,
- e) parduoti turtą kitu tinkamu būdu.

Realizuodamas verslo subjektą, nemokumo specialistas pagal sutartį pirkėjui perduoda visus daiktus, teises ir kitą verslo subjektui priklausantį turtą. Iš verslo subjekto įsipareigojimų pirkėjui pereina tik tie įsipareigojimai, kurie kyla dėl skolininko verslo veiklos vykdymo po bankroto paskelbimo, kartu su nepiniginiais įsipareigojimais, kylančiais iš sutartyje nurodytų darbo santykių (*nemo plus iuris* principas netaikomas).

Jeigu nemokumo specialistas turtą, kuriam taikoma bankroto procedūra, realizuoja kitaip negu parduodamas verslo subjektą, verslo subjekto dalį arba reikšmingą verslo subjektui priklausančio turto dalį, specialistas nekilnojamąjį turtą, kuriam taikoma bankroto procedūra, gali realizuoti tik aukciono būdu; specialistas aukcioną skelbia įmonių aplinkraštyje (slovak. *Obchodný vestník*).

Realizuodamas turtą, nemokumo specialistas neprivalo laikytis teisės prisijungti prie akcijų perdavimo, teisės prašyti perduoti akcijas, teisės prašyti įsigyti akcijas ar bet kurių kitų sutartinių pasirašymo teisių. Jeigu realizuodamas turtą, kuriam taikoma įstatyme nustatyta pasirašymo teisė arba pasirašymo teisė, įtvirtinta kaip daiktinė teisė, nemokumo specialistas raštu pasiūlo pasirašymo teisės dalyką asmeniui, kuris turi tokią pasirašymo teisę; nemokumo specialistas neprivalo laikytis šios pasirašymo teisės, jeigu tokią teisę turinti šalis ją nepasinaudoja per 60 dienų nuo rašytinio pasiūlymo gavimo.

Realizavus turtą išnyksta visos užtikrinimo teisės, išskyrus kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę, kurią nemokumo specialistas kompetentingo organo nurodymu įregistruoja po bankroto paskelbimo, arba užtikrinimo teisę į trečiosios šalies turtą, jeigu šios užtikrinimo teisės eilė yra pirmesnė negu užtikrinimo teisės, kuria užtikrinamas skolininko įsipareigojimas, eilė.

Jeigu daiktas perduodamas už atlygį, pirkėjas įgyja nuosavybės teisę net ir tuo atveju, jeigu skolininkas nebuvo daikto savininkas, nebent pirkėjas žinojo arba turėjo žinoti, kad skolininkas arba trečioji šalis, kurios turtu buvo užtikrintas skolininko įsipareigojimas, nebuvo daikto savininkas. Nemokumo specialistas yra atsakingas pradiniam daikto savininkui už tokiu būdu patirtą žalą, nebent specialistas gali įrodyti, kad laikėsi profesinio apdairumo.

Skolos sumažinimas bankroto būdu

Kai priimama nutartis dėl bankroto, skolininko teisė disponuoti turtu, kuriam taikoma bankroto procedūra, ir teisė veikti skolininko vardu šio turto atžvilgiu pereina nemokumo specialistui, kuris dabar veikia skolininko vardu ir sąskaita.

Jeigu skolininko juridiniai veiksmai bankroto procedūros metu kenkia turtui, kuriam taikoma bankroto procedūra, tie veiksmai poveikio kreditoriams neturi; tai neužkerta kelio jų galiojimui.

Skolininkas, o skolininkui sutikus – ir jam artimas asmuo turi teisę įprastai naudoti daiktą, kuriam taikoma bankroto procedūra, tačiau privalo apsaugoti jį nuo praradimo, sugadinimo ar sunaikinimo ir neatlikti jokių veiksmų, kuriais būtų sumažinta jo vertė, neskaitant įprasto susidėvėjimo. Kiekvienas asmuo, naudojantis bankrutuojančio asmens turtui priklausantį daiktą, privalo leisti nemokumo specialistui bet kuriuo metu jį apžiūrėti. Jeigu daiktą naudoja kitas asmuo negu skolininkas ar jam artimas asmuo, ši šalis gali daiktą naudoti tik specialistui leidus. Visos pajamos, kurias naudodama daiktą, gauna trečioji šalis, priklauso bankrutuojančio asmens turtui.

Nemokumo specialistas didesnės vertės nekilnojamąjį turtą, kuriam taikoma bankroto procedūra, realizuoja aukcione, o mažesnės vertės nekilnojamąjį turtą, kuriam taikoma bankroto procedūra, realizuoja kaip kilnojamąjį turtą.

Realizuojant nekilnojamąjį turtą aukcione, mažiausia nurodyta kaina yra suma, kurią nurodo savo reikalavimą užregistravęs užtikrinimo priemonę turintis kreditorius, kurio užtikrinimo teisė į aukcione parduodamą daiktą yra pirmiausios eilės, arba kreditorių atstovas, jeigu užtikrinimo teisių į aukcione parduodamą daiktą nėra.

Skolininko būsto realizavimas

Nemokumo specialistas skolininko būstą gali realizuoti tik aukcione.

Skolininko būsto negalima realizuoti, jeigu atėmus būsto vertę, kuriai taikoma išimtis (10 000 EUR), pajamų nepakaktų būsto realizavimo išlaidoms ir bent daliai registruotų kreditorių reikalavimų patenkinti. Skolininko būsto vertę apytikriai nustato nemokumo specialistas; tačiau jeigu bet kuris kreditorius pateikia

eksperto išvadą ir sumoka avansinį notaro mokesį už aukciono pažangos patikrinimą, sprendimas grindžiamas eksperto išvada. Jeigu daiktas tada nerealizuojamas, šis kreditorius privalo sumokėti realizavimo išlaidas.

Jeigu skolininko būstas realizuojamas, nemokumo specialistas perveda skolininko būsto vertės dalį, kuriai taikoma išimtis, atitinkančią sumą (paskirstymo grafikas netaikomas) į specialią banko sąskaitą, kurią specialistas skolininko vardu ir sąskaita yra šiuo tikslu atidaręs, ir apie tai nedelsdamas informuoja skolininką. Teisę laikyti lėšas specialioje skolininko sąskaitoje arba pervesti į ją lėšas turi tik specialistas.

Specialioje skolininko sąskaitoje esančioms lėšoms 36 mėnesius nuo sąskaitos atidarymo netaikoma bankroto procedūra, suvaržymo procesas ar panašus vykdymo procesas.

Per šiuos 36 mėnesius skolininkui neleidžiama disponuoti šia specialia sąskaita, tačiau jis turi teisę prašyti banko ar užsienio banko padalinio iš sąskaitos išduoti grynuosius pinigus, kurių maksimali mėnesinė suma (250 EUR) yra nurodyta Slovakijos vyriausybės akte.

Jeigu realizuojamas skolininko būstas ir tai yra bendra jungtinė sutuoktinių nuosavybė, nemokumo specialistas taip pat atidaro specialią skolininko sąskaitą buvusiam bendrasavininkui.

Kilnojamųjų daiktų realizavimas

Kilnojamuosius daiktus, kuriems taikoma bankroto procedūra, nemokumo specialistas realizuoja kaip vieną arba daugiau daiktų grupių, paskelbdamas kvietimą teikti pasiūlymus. Šiuo tikslu specialistas įmonių aplinkraštyje paskelbia turto grupę, kuriai skirtas kvietimas teikti pasiūlymus, ir pasiūlymų pateikimo terminą, kuris negali būti trumpesnis negu dešimt kalendorinių dienų nuo kvietimo teikti pasiūlymus paskelbimo įmonių aplinkraštyje. Atsižvelgiama tik į tuos pasiūlymus, kuriuos pateikusi suinteresuotoji šalis į specialisto sąskaitą pervedė visą pirkimo kainos pasiūlymo avansinį mokėjimą. Daiktas parduodamas didžiausios pirkimo kainos pasiūlymo teikėjui. Jeigu tokį patį pasiūlymą pateikia kelios suinteresuotosios šalys, specialistas sprendimą priima burtų būdu. Pirkėjas privalo pasirūpinti daiktų išvežimu pirkėjo sąskaita.

Jeigu kilnojamųjų daiktų, kuriems taikoma bankroto procedūra, neįmanoma parduoti net ir trečią kartą paskelbus kvietimą teikti pasiūlymus, jiems bankroto procedūra nebetaikoma. Jeigu užregistruotą reikalavimą turintis kreditorius pareiškia susidomėjimą šia kilnojamųjų daiktų grupe, nemokumo specialistas perduoda ją užregistruotą reikalavimą turinčiam kreditoriui, kuris per dešimt dienų nuo trečiojo kvietimo teikti pasiūlymus pabaigos pateikia didžiausios kainos pasiūlymą. Jeigu tokį patį pasiūlymą pateikia keli užregistruotus reikalavimus turintys kreditoriai, specialistas sprendimą priima burtų būdu. Kreditorius privalo pasirūpinti daiktų išvežimu kreditoriaus sąskaita.

Vykdydamas kreditorių atstovo arba atitinkamo užtikrinimo priemonę turinčio kreditoriaus rašytinį nurodymą, nemokumo specialistas kilnojamuosius daiktus gali realizuoti kitu būdu. Jeigu suinteresuotumą pareiškia keli užtikrinimo priemonės turintys kreditoriai, rašytinį nurodymą gali duoti tik tas kreditorius, kurio užtikrinimo teisė yra aukščiausios eilės.

Gautinų sumų ir kito turto realizavimas

Jeigu skolininko gautinos sumos yra bankrutuojančio asmens turto dalis, nemokumo specialistas siekia jas išsiieškoti, tačiau teismui arba kitai kompetentingai institucijai nepateikia pareiškimo dėl jų sumokėjimo. Jeigu specialistui per šešis mėnesius nuo bankroto paskelbimo tai nepavyksta, gautinos sumos realizuojamos perleidžiant jas kaip kilnojamuosius daiktus. Specialistas neprivalo laikytis jokių susitarimų, kuriais draudžiamas ar ribojamas gautinų sumų perleidimas. Perleidus gautiną sumą šie apribojimai nustoja galioti.

Jeigu gautina suma priklauso bankrutuojančio asmens turtui, senaties terminas sustabdomas ir toliau skaičiuojamas tik tada, kai gautina suma nustoja būti bankroto procedūros objektu. Teismas arba kita institucija sustabdo procesą dėl gautinos sumos, kuriai taikoma bankroto procedūra, kol gautina suma nustos būti bankroto procedūros objektu.

Kitą turtą nemokumo specialistas realizuoja panašiai kaip ir kilnojamuosius daiktus ar gautinas sumas.

Teisė atpirti bankrutuojančio asmens turto objektus

Sutinkant skolininkui, teisę turintis asmuo (apibrėžtas toliau) turi teisę bet kuriuo metu atpirti bet kuriuos bankrutuojančio asmens turto objektus eksperto išvadoje nurodyta kaina. Šiuo atveju netaikomos nuostatos dėl realizavimo taisyklių.

Sutinkant skolininkui, teisę turintis asmuo turi teisę atpirti bankrutuojančio asmens turto objektus aukcione arba pagal kvietimą teikti pasiūlymus pasiekta kaina arba kreditoriaus pasiūlyta kaina, jeigu teisę turintis asmuo per dešimt dienų nuo aukciono ar kvietimo teikti pasiūlymus pabaigos arba nuo kreditoriaus pasiūlymo pateikimo perveda šią sumą nemokumo specialistui.

Jeigu, sutinkant skolininkui, jo tiesiosios linijos giminaitis, brolis ar sesuo arba sutuoktinis pasinaudoja teise atpirti skolininko būstą iš bankrutuojančio asmens turto, skolininko būsto vertės dalis, kuriai taikoma išimtis, išskaičiuojama iš pirkimo kainos.

Pasinaudoti teise iš bankrutuojančio asmens turto atpirti tam tikrus turto objektus gali skolininko tiesiosios linijos giminaitis, brolis ar sesuo, sutuoktinis arba savivaldybė, kurioje yra nekilnojamasis turtas.

Jeigu pažeidžiama teisė turinčio asmens teisė iš bankrutuojančio asmens turto atpirti turto objektus, šis asmuo turi teisę reikalauti, kad įgijėjas pasiūlytų juos parduoti šiam asmeniui. Ši teisė išnyksta, jeigu ja nepasinaudojama per tris mėnesius nuo daikto realizavimo.

11 Kokie reikalavimai turi būti nukreipti į nemokaus skolininko turtą ir kaip vertinami reikalavimai, atsiradę išskėlus nemokumo bylą?

Bankrotas

Kreditorius gali užregistruoti visus reikalavimus skolininkui, net ir tuos, kurių mokėjimo terminas dar nėra suėjęs.

Užtikrintas reikalavimas (su kuriuo susieta užtikrinimo teisė į skolininko turtą) taip pat gali būti registruojamas.

Užtikrintas kreditoriaus reikalavimas asmeniui, kuris nėra skolininkas, gali būti registruojamas, jeigu užtikrinimo teisė susijusi su skolininko turtu (tokiais atvejais galioja tam tikri reikalavimų patenkinimo apribojimai). Jeigu toks reikalavimas neužregistruojamas, jis laikomas žemesnės eilės reikalavimu, nukreiptu į bankrutuojančio asmens turtą.

Taip pat gali būti registruojami būsimi ir sąlyginiai reikalavimai.

Pareiškimu neužregistruoti reikalavimai laikomi reikalavimais bankrutuojančio asmens turtui.

Jie dalijami į reikalavimus bendrajam turtui ir reikalavimus atskiram turto vienetai (užtikrintus užtikrinimo teise).

Šie reikalavimai susiję, pavyzdžiui, su:

bankrutuojančio asmens turto realizavimo išlaidomis, paskirstymo grafiku, nemokumo specialisto mokesčiu ir laikinojo specialisto mokesčiu bei išlaidomis;

teise į avansinio mokėjimo, skirto bankroto procedūros išlaidoms padengti, grąžinimą;

nemokumo specialisto būtinųjų išlaidų, skirtų bankroto procedūrai administruoti, kompensavimu;

vaiko išlaikymu, kuris tapo mokėtinas po bankroto paskelbimo ir už kalendorinį mėnesį, kurį buvo paskelbtas bankrotas;

bankrutuojančio asmens turto valdymo išlaidomis ir reikalavimais, kylančiais dėl verslo subjekto valdymo bankroto procedūros metu, įskaitant reikalavimus, kylančius iš sutarčių, kurias sudarė nemokumo specialistas;

likvidatoriaus ir atsakingo atstovo mokesčiu, taip pat po bankroto paskelbimo patirtų jų būtinųjų išlaidų kompensavimu;

darbuotojų darbo užmokesčiu ir kitomis teisėmis pagal darbo sutartį arba sutartį dėl darbo, atliekamo ne pagal darbo sutartį (toliau – darbo teisės),

atsirandančiomis po bankroto paskelbimo ir už kalendorinį mėnesį, kurį buvo paskelbtas bankrotas, – atitinkamą sumą nustato nemokumo specialistas arba dėl jos susitaria nemokumo specialistas ir darbuotojas, kuriam specialistas pavedė darbą, susijusį su bankrutuojančio asmens turto valdymu;

darbuotojų darbo teisėmis, atsirandančiomis po bankroto paskelbimo ir už kalendorinį mėnesį, kurį buvo paskelbtas bankrotas, – atitinkamą sumą nustato nemokumo specialistas arba dėl jos susitaria nemokumo specialistas ir darbuotojas, kuriam specialistas pavedė darbą, susijusį su verslo subjekto valdymu bankroto procedūros metu;

po bankroto paskelbimo kylančiais reikalavimais dėl mokesčių, rinkliavų, muitų, sveikatos draudimo įmokų, socialinio draudimo įmokų, senatvės pensijų įmokų ir papildomų pensijų įmokų, jeigu jie yra susiję su verslo subjekto valdymu bankroto procedūros metu;

darbo teisėmis, kylančiomis po bankroto paskelbimo ir už kalendorinį mėnesį, kurį buvo paskelbtas bankrotas, – daugiausia keturi minimalūs mėnesiniai pragyvenimo lygiai už kiekvieną kalendorinį mėnesį, kurį darbo santykiai buvo tęsimi po bankroto paskelbimo, įskaitant kalendorinį mėnesį, kurį buvo paskelbtas bankrotas, ir kalendorinį mėnesį, kurį buvo nutraukti darbo santykiai;

po bankroto paskelbimo kylančiais reikalavimais dėl mokesčių, rinkliavų, muitų, sveikatos draudimo įmokų, socialinio draudimo įmokų, senatvės pensijų įmokų ir papildomų pensijų įmokų, jeigu jie yra susiję su turto valdymu ir realizavimu;

reikalavimais dėl kompensacijų iš garantijų fondo, jeigu jos yra susijusios su darbuotojui sumokėta išmoka pagal jo darbo teises, nes tai yra reikalavimas, nukreiptas į bankrutuojančio asmens turtą.

Nemokumo specialistas reikalavimus bendrajam turtui tenkina nuolat; jeigu tos pačios eilės reikalavimai, nukreipti į bendrąjį turtą, negali būti iki galo patenkinti, jie tenkinami proporcingai.

Reikalavimai, nukreipti į atskirą turto vienetą, yra susiję su atskiru turto vienetu.

Nemokumo specialistas reikalavimus, nukreiptus į atskirą turto vienetą, tenkina nuolat; jeigu tos pačios eilės reikalavimai, nukreipti į atskirą turto vienetą, negali būti iki galo patenkinti, jie tenkinami proporcingai.

Reikalavimai, nukreipti į bankrutuojančio asmens turtą, registruojami pas nemokumo specialistą. Gavęs prašymą, nemokumo specialistas praneša kreditoriui, ar specialistas sutinka su teisiniu pagrindu ir kreditoriaus reikalavimo, nukreipto į bankrutuojančio asmens turtą, suma, įskaitant reikalavimo eilę.

Jeigu nemokumo specialistas nesutinka su reikalavimu, nukreiptu į bankrutuojančio asmens turtą, kreditorius paraginamas pareikšti ieškinį nemokumo specialistui ir ieškinyje paprašyti teismo nustatyti reikalavimo, nukreipto į bankrutuojančio asmens turtą, teisinį pagrindą arba sumą. Jeigu kreditorius laiku nepareiškia šio ieškinio, į reikalavimo, nukreipto į bankrutuojančio asmens turtą, dalį, kurios nemokumo specialistas nepripažino, bankroto procedūroje neatsižvelgiama.

Nemokumo specialistas atsako kreditoriams ir kitiems asmenims už jų patirtą žalą dėl specialisto nepagrįstų ar neekonomiškų išlaidų, patiriamų valdant arba realizuojant turtą arba valdant verslo subjektą, nebent nemokumo specialistas gali įrodyti, kad laikėsi profesinio apdairumo.

Nemokumo specialistas veda skaidrią reikalavimų, nukreiptų į bankrutuojančio asmens turtą, apskaitą ir privalo šios apskaitos įrašų išrašus teikti teismui.

Skolos sumažinimas bankroto būdu

Skolos sumažinimo procese pripažįstami trijų grupių reikalavimai:

reikalavimai, kuriuos galima patenkinti tik bankroto procedūros metu arba pagal mokėjimų grafiką. Tai iš esmės yra reikalavimai, kilę iki bankroto paskelbimo arba apsaugos nuo kreditorių nustatymo, taip pat papildomi reikalavimai bei reikalavimai, susiję su sutarties, sudarytos iki bankroto paskelbimo, nutraukimu arba atsisakymu;

reikalavimai, kurie yra netenkiniami, t. y. taikant skolos sumažinimo procesą pagal juos iš skolininko išieškoti negalima. Tai apima papildomas pretenzijas (tam tikrą jų dalį), reikalavimus pagal įsakomuosius ir paprastuosius vekselius, sutartines baudas, kitas finansines baudas, susijusių šalių reikalavimus ir skolos sumažinimo proceso dalyvių išlaidas;

reikalavimai, kuriems skolos sumažinimas neturi poveikio (kreditorius gali pasirinkti, ar juos užregistruoti):

reikalavimai, neužregistruoti bankroto procedūros skolos sumažinimo procese, nes nemokumo specialistas raštu neinformavo kreditoriaus, kad buvo paskelbta bankroto procedūra skolai sumažinti;

reikalavimai Teisinės pagalbos centrui;

užtikrintų reikalavimų dalis, kurią atitinka užtikrinimo teisės dalyko vertė;

reikalavimas dėl atsakomybės už tyčinį kūno sužalojimą, įskaitant papildomas pretenzijas;

reikalavimas dėl vaiko išlaikymo, įskaitant papildomas pretenzijas;

darbo teisės, kurių įgyvendinimą turi užtikrinti skolininkas;

finansinė bauda pagal baudžiamąją teisę;

nepiniginis reikalavimas.

Jeigu užtikrintas reikalavimas neužregistruojamas bankroto procedūros skolos sumažinimo procese, užtikrinimo priemonę turintis kreditorius turi teisę siekti reikalavimo patenkinimo tik iš užtikrinimo teisės dalyko.

Bankroto procedūros skolos sumažinimo procese reikalavimų, nukreiptų į bankrutuojančio asmens turtą, instituto nėra. Realizavęs turtą ir užbaigęs visus ginčus, galinčius turėti poveikį pajamų paskirstymo grafikui, nemokumo specialistas, nepagrįstai nedelsdamas, vėliausiai per 60 dienų nuo bankroto paskelbimo parengia pajamų paskirstymo grafiką. Nemokumo specialistas apie ketinimą parengti šį paskirstymo grafiką paskelbia Įmonių aplinkraštyje.

Iš pajamų nemokumo specialistas pirmiausia atima bankroto procedūros išlaidas, tada – skolininko būsto (jeigu toks yra) vertės dalį, kuriai taikoma išimtis, tada patenkina reikalavimus dėl skolininko vaikų išlaikymo ir vėliau paskirsto likutį proporcingai visiems registruotiems kreditoriams pagal jų pripažintų reikalavimų sumas. Kiekvienas kreditorius padengia reikalavimų patenkinimo išlaidas.

Bankroto procedūros išlaidos yra šios:

nemokumo specialisto mokestis ir turto realizavimo bei paskirstymo grafiko parengimo išlaidos;

nemokumo specialisto būtiniosios išlaidos, skirtos bankroto procedūrai administruoti;

išlaidos, susijusios su turto, kuriam taikoma bankroto procedūra, valdymu;

avansinis mokėjimas eksperto išvados parengimo išlaidoms padengti;

kreditoriaus prašymu nemokumo specialisto atliktų tyrimų išlaidos, atitinkančios kreditorių atstovo arba kreditorių susirinkimo patvirtintą sumą.

12 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios reikalavimų pateikimą, patikrinimą ir pripažinimą?

Reikalavimų užregistravimas bankroto procedūros metu

Reikalavimas, kuris nėra nukreiptas į bankrutuojančio asmens turtą, bankroto procedūroje užregistruojamas pareiškimu.

Pareiškimo kopija registruojama pas nemokumo specialistą ir turi būti jam nusiųsta per standartinį reikalavimo užregistravimo terminą – 45 dienas nuo bankroto paskelbimo; pareiškimo kopiją kreditorius taip pat nusiųsta teismui.

Jeigu kreditorius pareiškimą nemokumo specialistui nusiųsta vėliau, į jį atsižvelgiama, tačiau kreditorius negali naudotis balsavimo teisėmis ar kitomis su užregistruotu reikalavimu susijusiomis teisėmis. Tai netrukdo kreditoriui įgyvendinti savo teisę į proporcingą reikalavimų patenkinimą. Tačiau kreditoriui gali būti sumokama tik iš pajamų, priskirtų mokėjimų grafikui, pagal kurį mokama iš bendrojo turto, jeigu planas parengti mokėjimų grafiką buvo paskelbtas Įmonių aplinkraštyje po to, kai nemokumo specialistas gavo pareiškimą. Nemokumo specialistas Įmonių aplinkraštyje paskelbia šio reikalavimo užregistravimą reikalavimų sąrašė, nurodydamas kreditoriaus vardą ir pavardę / pavadinimą ir pinigų sumą.

Užtikrinto reikalavimo atveju per standartinį reikalavimų užregistravimo terminą – 45 dienas nuo bankroto paskelbimo – nemokumo specialistui siunčiamame pareiškime turi būti tinkamai ir laiku pasinaudota užtikrinimo teise; priešingu atveju ji netenka galios. Pareiškime taip pat gali būti nurodomas būsimas reikalavimas arba reikalavimas, priklausantis nuo tam tikros sąlygos įvykdymo („sąlyginis reikalavimas“). Tačiau kreditorius su sąlyginiu reikalavimu susijusiomis teisėmis gali pasinaudoti tik tada, kai kreditorius nemokumo specialistui įrodo, kad sąlyginis reikalavimas atsirado.

Pareiškimo nusiuntimas nemokumo specialistui turi tokias pačias teises pasekmes senaties terminui ir teisės išnykimui kaip ir teisės įgyvendinimas teisme. Per bankroto procedūrą kreditorius, turintis reikalavimą, kurį turi įvykdyti ne skolininkas, o kitas asmuo, taip pat užregistruoja šį reikalavimą, jeigu reikalavimas yra užtikrintas užtikrinimo teise į skolininko turtą.

Jeigu toks kreditorius per standartinį terminą minėto užtikrinto reikalavimo neužregistruoja, bankroto procedūroje į kreditoriaus užtikrinimo teisę neatsižvelgiama. Tačiau kreditorius turi teisę gauti atitinkamo bankrutuojančio asmens turto vertės padidėjimą ir gali šią teisę atitinkamo bankrutuojančio asmens turto atžvilgiu įgyvendinti kaip reikalavimą, nukreiptą į bankrutuojančio asmens turtą, tačiau šis reikalavimas patenkinamas tik tada, kai patenkinami visi kiti šio bankrutuojančio asmens turto atžvilgiu pateikti reikalavimai.

Bankroto procedūros pareiškimo duomenys

Pareiškimas turi būti pateiktas nurodyta forma, jame turi būti nurodyta esminė informacija. Jeigu šios sąlygos neįvykdytos, į pareiškimą neatsižvelgiama. Ši esminė informacija yra:

- a) kreditoriaus vardas, pavardė ir gyvenamosios vietos adresas arba kreditoriaus pavadinimas ir registruota buveinė;
- b) skolininko vardas, pavardė ir gyvenamosios vietos adresas arba skolininko pavadinimas ir registruota buveinė;
- c) reikalavimo teisinis pagrindas;
- d) eilė, kuria reikalavimas turi būti tenkinamas iš bendrojo turto;
- e) bendra reikalavimo suma;
- f) kreditoriaus parašas.

Dėl kiekvieno užtikrinto reikalavimo turi būti teikiamas atskiras pareiškimas, kuriame nurodoma užtikrinta suma ir užtikrinimo teisės rūšis, eilė, dalykas ir teisinis pagrindas.

Pareiškime dėl sąlyginio reikalavimo taip pat turi būti nurodyta situacija, kurioje reikalavimas turėtų atsirasti, arba sąlyga, nuo kurios reikalavimas priklauso. Pareiškime visa reikalavimo suma padalijama į pagrindinį reikalavimą ir papildomas pretenzijas, o šios padalijamos pagal jų atsiradimo teisinį pagrindą. Reikalavimai nurodomi eurai. Jeigu to nepadaroma, nemokumo specialistas reikalavimo sumą apskaičiuoja ją konvertuodamas pagal bankroto paskelbimo dieną Europos Centrinio Banko ir Slovakijos Nacionalinio Banko (slovak. *Národná banka Slovenska*) paskelbtą orientacinį valiutų keitimo kursą. Jeigu reikalavimas pateikiamas valiuta, kurios orientacinio keitimo kurso nenustato ir neskelbia nei Europos Centrinis Bankas, nei Slovakijos Nacionalinis Bankas, nemokumo specialistas reikalavimo sumą nustato laikydamasis profesinio apdairumo.

Prie pareiškimo pridedami dokumentai, kuriais įrodomi pareiškime išdėstyti faktai. Kreditorius, kuris yra apskaitą tvarkantis subjektas, pareiškime turi pateikti pranešimą, ar kreditorius reikalavimą (arba jo dalį) įtraukė į kreditoriaus apskaitos įrašus, o jeigu jis to nepadarė, tai turi nurodyti motyvus, kodėl.

Pareiškime dėl nepiniginio reikalavimo turi būti pateikta eksperto išvada, kurioje nustatoma nepiniginio reikalavimo vertė; jeigu tokia išvada nepateikta, į pareiškimą neatsižvelgiama.

Kreditorius, Slovakijoje neturintis gyvenamosios vietos adreso arba registruotos buveinės, arba kreditoriaus verslo subjekto organizacinio padalinio, privalo paskirti atstovą dokumentų įteikimui, kuris turėtų gyvenamosios vietos adresą arba registruotą buveinę Slovakijoje, ir privalo raštu informuoti nemokumo specialistą apie tokio atstovo paskyrimą; priešingu atveju dokumentai kreditoriui bus įteikiami tik paskelbiant juos įmonių aplinkraštyje.

Netinkami pareiškimai bankroto procedūros metu

Kai sueina standartinis reikalavimų užregistravimo terminas, nemokumo specialistas, nepagrįstai nedelsdamas, pateikia teismui gautų dokumentų, kurių specialistas nelaiko pareiškimais, sąrašą ir išdėsto savo nuomonę, o teismas, nepagrįstai nedelsdamas, nusprendžia, ar šie pateikti dokumentai laikytini pareiškimais. Teismas savo nutartį nusiunčia nemokumo specialistui, o šis informuoja suinteresuotąsias šalis.

Pareiškimo, kuriuo bankroto procedūroje užregistruojamas reikalavimas, negalima nei ištaisyti, nei iš dalies pakeisti.

Reikalavimų sąrašas vykstant bankroto procedūrai

Nemokumo specialistas užregistruotus reikalavimus įtraukia į reikalavimų sąrašą. Kreditoriaus prašymu specialistas nedelsdamas išduoda patvirtinimą, ar kreditoriaus reikalavimas yra įtrauktas į reikalavimų sąrašą.

Per bankroto procedūrą reikalavimų sąrašas yra pagrindas įgyvendinti su užregistruotu reikalavimu susijusias teises.

Reikalavimų paneigimas ir patvirtinimas per bankroto procedūrą

Slovakijos teisėje kalbama ne apie reikalavimų „priėmimą“ ar „nepriėmimą“, o apie reikalavimų „paneigimą“ arba „patvirtinimą“.

Nemokumo specialistas kiekvieną užregistruotą reikalavimą palygina su skolininko apskaitos įrašais, kita dokumentacija ir įsipareigojimų sąrašu, kartu atsižvelgdamas į skolininko ir kitų šalių pareiškimus. Specialistas taip pat atlieka nuosavus tyrimus ir jeigu nustatoma, kad reikalavimas yra abejotinas, specialistas privalo paneigti abejotinas jo dalis.

Nemokumo specialistas arba reikalavimą užregistravęs kreditorius (pastarasis nusiųsdamas specialistui nurodytą formą) gali reikalavimą paneigti dėl jo teisinio pagrindo, vykdytinumo, sumos, eilės ar užtikrinimo teisės, taip pat dėl užtikrinimo teisės eilės. Jeigu reikalavimą pateikia Europos Sąjungos įstaiga, institucija ar agentūra, Europos Sąjungos įstaigos, institucijos ar agentūros nurodyto teisinio pagrindo ir sumos paneigti negalima.

Reikalavimas gali būti paneigtas:

per 30 dienų nuo standartinio reikalavimų užregistravimo termino pabaigos,

per 30 dienų nuo reikalavimo užregistravimo įmonių aplinkraštyje pateiktame reikalavimų sąrašė, jeigu reikalavimas bankroto procedūroje buvo užregistruotas vėliau.

Jeigu gaunama daug pareiškimų arba atsiranda kita svarbi priežastis, teismas, reaguodamas į nemokumo specialisto prašymą arba be prašymo, gali pakartotinai pratešti nemokumo specialistui taikomą terminą reikalavimams paneigti, kiekvieną kartą daugiausia 30 dienų.

Bet kuris reikalavimą neigiantis asmuo visada turi nurodyti šio paneigimo motyvus, o jeigu asmuo neigia tam tikrą sumą, jis turi nurodyti paneigiamą sumą, o jeigu asmuo neigia reikalavimo eilę, jis turi nurodyti eilę, su kuria sutinka, o jeigu asmuo neigia užtikrinimo teisę, jis turi nurodyti savo paneigiamą šios teisės apimtį; priešingu atveju paneigimas negalioja. Jeigu paneigtą reikalavimą bent iš dalies patvirtino teismas, reikalavimą paneigęs asmuo privalo atlyginti atitinkamam kreditoriui reikalavimo paneigimu padarytą žalą, nebent šis asmuo gali įrodyti, kad jis tai padarė laikydamasis profesinio apdairumo.

Nemokumo specialistas reikalavimo paneigimą nedelsdamas įrašo į reikalavimų sąrašą ir raštu apie tai praneša kreditoriui, kurio reikalavimas buvo paneigtas.

Kreditoriaus pateiktas reikalavimo paneigimas galioja, jeigu:

jis buvo užregistruotas naudojant nurodytą formą, ir

į nemokumo specialisto banko sąskaitą buvo pervestas 350 EUR užstatas, o reikalavimo numeris reikalavimų sąrašė nurodytas kaip „kintamas simbolis“;

šiuo tikslu nemokumo specialistas įmonių aplinkraštyje paskelbia banko sąskaitą, į kurią galima mokėti užstatus; užstatas gali būti sumokamas tik per

reikalavimo paneigimo terminą, be to, už kiekvieną atskiru pareiškimu užregistruotą reikalavimą turi būti sumokamas atskiras užstatas; užstatas laikomas bendrojo turto dalimi. Jeigu esama visapusiškų arba dalinių motyvų reikalavimui paneigti, reikalavimą neigiantis kreditorius turi teisę, kad užstatas jam būtų gražintas – šį reikalavimą galima pateikti kaip reikalavimą, nukreiptą į bankrutuojančio asmens turtą. Skolininkas turi teisę užprotestuoti užregistruotą reikalavimą ir turi tai padaryti per kreditoriams nustatytą reikalavimų paneigimo terminą. Protestas įrašomas į reikalavimų sąrašą, tačiau neturi įtakos reikalavimo patvirtinimui.

Kreditorius turi teisę pareikšti ieškinį, kuriuo būtų siekiama patvirtinti paneigtą reikalavimą teisme, – šis ieškinyss turi būti pareiškiamas kiekvienam reikalavimą paneigusiam asmeniui. Ši teisė teisme prieš visus šiuos asmenis turi būti įgyvendinama per 30 dienų nuo nemokumo specialisto rašytinio pranešimo apie reikalavimo paneigimą pristatymo kreditoriui, priešingu atveju ji netenka galios. Šis ieškinyss gali būti pareiškiamas bankroto procedūrą vykdančiame teisme. Teisė patvirtinti paneigtą reikalavimą taip pat įgyvendinama laiku, jeigu ieškinyss per šį terminą pareiškiamas jurisdikcijos neturinčiame teisme. Pati procedūra reglamentuojama bendrosiomis procesinėmis nuostatomis.

Jeigu kreditorius, turintis reikalavimą, kurio eilė paneigiama, nepareiškia ieškinio, taikoma žemiausia priimtina eilė.

Jeigu kreditoriaus reikalavimas paneigiamas, tačiau nuspręsti dėl reikalavimo buvo kompetentingas ne teismas, o kita įstaiga, teismas, kuris buvo kompetentingas peržiūrėti šio sprendimą teisėtumą, taip pat yra kompetentingas atlikti šio reikalavimo patvirtinimo procedūrą; tai galioja ir tuo atveju, jeigu tokį sprendimą priėmė ne teismas, o kita įstaiga.

Ieškinyje kreditorius gali prašyti patvirtinti reikalavimo teisinį pagrindą, vykdytinumą, eilę ir sumą arba jo užtikrinimą užtikrinimo teise, arba užtikrinimo teisės eilę. Ieškinyje kreditorius negali prašyti daugiau, negu nurodė pareiškime.

Nutartis dėl paneigto reikalavimo patvirtinimo galioja visoms bankroto procedūros šalims.

Pasibaigus reikalavimo paneigimo terminui reikalavimo dalis, kuri nebuvo paneigta, laikoma patvirtinta.

Tik nemokumo specialisto paneigtą reikalavimą ir kreditoriaus paneigtą reikalavimą nemokumo specialistas, sutinkant šiam kreditoriui, gali pripažinti, jeigu teismas dar nenusprendė dėl jo patvirtinimo. Paneigto reikalavimo pripažinimas reiškia, kad jis laikomas patvirtintu tiek, kiek buvo pripažintas.

Reikalavimas, kurį galutiniu sprendimu patvirtino teismas ar kita viešojo sektoriaus institucija, laikomas patvirtintu tiek, kiek jis buvo pripažintas.

Kreditoriaus, kurio reikalavimas buvo paneigtas, prašymu nemokumo specialistas, nepagrįstai nedelsdamas, pateikia teismui pareiškimą dėl reikalavimo, kurį tinkamai paneigė kitas kreditorius, kartu su dokumentais, kuriuos pateikė reikalavimą registruojantis kreditorius, kurio reikalavimas buvo paneigtas, ir reikalavimą paneigęs kreditorius, taip pat su nemokumo specialisto pranešimu apie tai, ar reikalavimas yra įtrauktas į apskaitos įrašus ir kokia jo dalis yra įtraukta, ar ji ginčija ir kokią jo dalį ginčija skolininkas ir ar nemokumo specialistas šį reikalavimą ar jo dalį pripažįsta ir kokiais pagrindais. Remdamasis šiais dokumentais, teismas, nepagrįstai nedelsdamas, nusprendžia, ar suteikti ir kokia apimtimi suteikti kreditoriui balsavimo teises ir kitas su paneigtu reikalavimu susijusias teises. Teismas savo nutartį įteikia nemokumo specialistui ir kreditoriui, dėl kurio teisių, susijusių su paneigtu reikalavimu, jis nusprendė; ši nutartis įmonių aplinkraštyje neskelbiama. Nutartį gali apskųsti kreditorius, dėl kurio teisių, susijusių su paneigtu reikalavimu, teismas nusprendė.

Reikalavimų užregistravimas vykstant reorganizavimo procedūrai

Pareiškimas nemokumo specialistui pateikiamas per 30 dienų nuo tos dienos, kai leidžiama vykdyti reorganizavimą. Į pareiškimą, atsiųstą pasibaigus šiam terminui, neatsižvelgiama.

Reorganizavimo procedūros pareiškimo duomenys

Mutatis mutandis taikomos nuostatos, pagal kurias reglamentuojami reorganizavimo procedūros pareiškimo duomenys. Dėl užtikrinto reikalavimo pareiškime turi būti tinkamai ir laiku nurodoma užtikrinimo teisė; priešingu atveju reikalavimas laikomas neužtikrintu reikalavimu.

Reikalavimą galima pataisyti ar iš dalies pakeisti tik vietoje pradinio pareiškimo pateikiant naują pareiškimą specialistui ir tai galima padaryti tik per reikalavimų užregistravimo terminą.

Gavęs prašymą, nemokumo specialistas išduoda patvirtinimą, ar kreditoriaus reikalavimas yra užregistruotas reikalavimų sąrašė.

Jeigu kyla abejonių, nemokumo specialistas bet kuriuo reorganizavimo procedūros metu gali pateikti teismui prašymą, kad teismas nuspręstų, ar į pareiškimą turi būti atsižvelgiama.

Reikalavimų sąrašas vykstant reorganizavimo procedūrai

Nemokumo specialistas užregistruotus reikalavimus ir pareiškimuose pateiktą informaciją įrašo į reikalavimų sąrašą, kad sąrašas būtų parengtas per dešimt dienų nuo reikalavimų užregistravimo termino pabaigos.

Tuo pačiu metu kaip ir rengdamas reikalavimų sąrašą nemokumo specialistas pakviečia skolininką per nemokumo specialisto nustatytą ne trumpesnę kaip penkių darbo dienų ir ne ilgesnę kaip dešimties darbo dienų terminą pateikti pastabų dėl įrašytų reikalavimų.

Per tris dienas nuo reikalavimų paneigimo termino pabaigos nemokumo specialistas reikalavimų sąrašo kopiją su nurodytais paneigtais reikalavimais nusiunčia teismui; vertinant, kokia užregistruotų reikalavimų dalis buvo paneigta, lemiamą reikšmę turi teismui nusiųsta į reikalavimų sąrašą įrašyta informacija.

Jeigu reorganizavimo eigoje pasikeičia į reikalavimų sąrašą įrašyta informacija, sužinojęs apie tokį pasikeitimą nemokumo specialistas nedelsdamas įrašo pasikeitusią informaciją į reikalavimų sąrašą ir nedelsdamas raštu praneša teismui apie reikalavimų sąrašo pakeitimą.

Reikalavimų sąrašas yra nemokumo specialisto dokumentacijos dalis.

Reikalavimų paneigimas ir patvirtinimas per reorganizavimo procedūrą

Laikydamasis profesinio apdairumo, nemokumo specialistas kiekvieną užregistruotą reikalavimą palygina su skolininko apskaitos įrašais, kita dokumentacija ir skolininko įsipareigojimų sąrašu, kartu atsižvelgdamas į skolininko ir kitų šalių pareiškimus. Nemokumo specialistas taip pat atlieka savo tyrimus ir jeigu nustatoma, kad kyla abejonių dėl reikalavimo teisinio pagrindo, vykdytinumo, sumos, eilės arba jo užtikrinimo nustatant užtikrinimo teisę, arba dėl užtikrinimo teisės eilės, nemokumo specialistas privalo paneigti abejotinas reikalavimo dalis.

Nemokumo specialistas reikalavimą gali paneigti tik per 30 dienų nuo reikalavimų užregistravimo termino pabaigos. Specialistas paneigia reikalavimą į reikalavimų sąrašą įrašydamas reikalavimo paneigimą ir nurodydamas šio paneigimo motyvus ir mastą; jeigu specialistas paneigia reikalavimo sumą, patvirtinta reikalavimo suma taip pat įrašoma į reikalavimų sąrašą. Pasibaigus reikalavimo paneigimo terminui reikalavimo dalis, kuri nebuvo paneigta, laikoma patvirtinta. Su užregistruotu reikalavimu susijusių teisių įgyvendinimo tikslais užregistruotas reikalavimas laikomas patvirtintu ir tada, kai paneigiama tik jo suma.

Skolininkas arba kreditorius, pateikęs reikalavimą nemokumo specialistui, turi teisę pateikti nemokumo specialistui siūlymą paneigti užregistruotą reikalavimą. Nemokumo specialistas, laikydamasis profesinio apdairumo, privalo įvertinti kiekvieną siūlymą ir raštu informuoti bet kurį siūlymą pateikusį asmenį apie tai, koks sprendimas buvo priimtas dėl siūlymo. Nemokumo specialistas siūlymą dėl reikalavimo paneigimo ir dėl jo priimtą sprendimą įrašo į reikalavimų sąrašą.

Per 30 dienų nuo reikalavimų paneigimo termino pabaigos kreditorius, kurio reikalavimas buvo paneigtas, gali pareikšti skolininkui ieškinį, prašydamas teismo nustatyti paneigto reikalavimo teisinį pagrindą, vykdytinumą, sumą, jo užtikrinimą nustatant užtikrinimo teisę arba jo užtikrinimo priemonės eilę.

Ieškinyje kreditorius negali prašyti daugiau, negu nurodė pareiškime. Šis ieškinyss pareiškiamas reorganizavimo procedūrą vykdančiame teisme.

Jeigu kreditorius, kurio reikalavimas buvo paneigtas, per įstatyme nustatytą terminą nepareiškia ieškinio paneigtam reikalavimui patvirtinti arba atsiima prašymą patvirtinti paneigtą reikalavimą, vykdant reorganizavimo procedūrą neatsižvelgiama į tą kreditoriaus užregistruoto reikalavimo dalį, kuri buvo paneigta, o jeigu teismas patvirtina reorganizavimo planą, iš skolininko negalima išieškoti pagal paneigtą reikalavimo dalį.

Teismo nutartis, kuria patvirtinamas paneigtas reikalavimas, galioja visiems asmenims. Kai teismo nutartis dėl paneigto reikalavimo patvirtinimo tampa galutinė, teismo nustatyta reikalavimo dalis laikoma patvirtinta; iš skolininko galima išieškoti tik pagal tą reikalavimo dalį.

Iki ieškinio, kuriuo siekiama patvirtinti reikalavimą, pareiškimo termino pabaigos arba iki galutinės teismo nutarties, kuria patvirtinamas reikalavimas, priėmimo dienos skolininkas gali raštu priimti paneigtą kreditoriaus reikalavimą; atitinkamai priimta paneigto reikalavimo dalis laikoma patvirtinta. Jeigu nemokumo specialistas reikalavimą paneigė kreditoriaus prašymu, skolininkas paneigtą reikalavimą gali priimti tik šiam kreditoriui sutinkant.

Reorganizavimo laikotarpiu reikalavimo patvirtinimas įrašomas į reikalavimų sąrašą. Kai reikalavimas pripažįstamas patvirtintu arba kai jį priima skolininkas, nemokumo specialistas privalo nedelsdamas įrašyti reikalavimo patvirtinimą į reikalavimų sąrašą.

Jeigu per paneigto reikalavimo patvirtinimo procesą teismas paskelbia skolininką bankrutavusiu, teismas savo nutartimi nutraukia paneigto reikalavimo patvirtinimo procesą.

Reikalavimų užregistravimas skolos sumažinimo proceso metu

Skolos sumažinimas bankroto būdu

Prie prašymo sumažinti skolą bankroto būdu skolininkas privalo pridėti kreditorių sąrašą, kuriuo remdamasis nemokumo specialistas raštu informuoja kiekvieną sąraše esantį kreditorį, kad buvo paskelbtas bankrotas.

Kreditorius gali užregistruoti reikalavimą per 45 dienas nuo bankroto paskelbimo arba vėliau, kol nemokumo specialistas paskelbia, kad jis planuoja parengti paskirstymo grafiką.

Jeigu kreditorius pareiškimą nemokumo specialistui nusiunčia pasibaigus 45 dienų terminui, į jį atsižvelgiama, tačiau kreditorius negali naudotis balsavimo teisėmis.

Pareiškimui (formai, pareiškimo turiniui, valiutai, priedams) *mutatis mutandis* taikomos nuostatos dėl bankroto; *mutatis mutandis* taip pat taikomos nuostatos dėl netinkamų pareiškimų ir reikalavimų sąrašo.

Užregistruotą reikalavimą gali paneigti tik kitas registruotas kreditorius. *Mutatis mutandis* taikomos reikalavimų paneigimo ir užregistravimo bankroto procedūros metu nuostatos. Tačiau, siekiant patvirtinti paneigtą reikalavimą, pakanka kreditoriaus, kuris paneigė reikalavimą, sutikimo; nemokumo specialisto sutikimas nebūtinas.

Kai skola mažinama bankroto būdu, panaikinami visi skolininkui pateikti reikalavimai (ne tik užregistruoti reikalavimai).

Vis dėlto šį procesą galima pakreipti priešinga linkme pareiškiant ieškinį, kad skolos sumažinimas būtų atšauktas dėl skolininko nesąžiningumo, o teisės aktuose kaip nesąžiningumo pavyzdys konkrečiai nurodytas kreditoriaus (fizinio asmens) neįtraukimas į kreditorių sąrašą, nors tai padaryti reikalavo nemokumo specialistas.

Skolos sumažinimas nustatant mokėjimų grafiką

Prie prašymo sumažinti skolą skolininkas privalo pridėti savo įsipareigojimų sąrašą.

Šiame procese kreditoriai reikalavimų neregistruoja; vietoj to nemokumo specialistas tiria skolininko aplinkybes.

Kai nustatomas mokėjimų grafikas, skolininkui sumažinama skola; vis dėlto šį procesą galima pakreipti priešinga linkme pareiškiant ieškinį, kad skolos sumažinimas būtų atšauktas dėl skolininko nesąžiningumo, o teisės aktuose kaip nesąžiningumo pavyzdys konkrečiai nurodytas kreditoriaus (fizinio asmens) neįtraukimas į kreditorių sąrašą, nors tai padaryti reikalavo nemokumo specialistas.

13 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios pajamų paskirstymą? Koks yra reikalavimų ir kreditorių teisių eiliškumas?

Pajamų paskirstymas vykstant bankroto procedūrai

Vykstant bankroto procedūrai, pajamų paskirstymas skiriasi priklausomai nuo kreditoriaus tipo (užtikrinimo priemonės turintys kreditoriai, užtikrinimo priemonių neturintys kreditoriai, antraeilii reikalavimų turintys kreditoriai, sutartinės baudos ir su skolininku susijusių kreditorių reikalavimai):

Užtikrinimo priemonę turinčio kreditoriaus užtikrintas reikalavimas (jo patvirtinta dalis) tenkinamas iš pajamų, gautų realizuojant turtą, kuris yra užtikrinimo priemonę turinčio kreditoriaus atskiras turto vienetą, po to, kai atimami reikalavimai, nukreipti į bankrutuojančio asmens turtą, priskirti sąraše esantiems turto objektams, sudarantiems atskirą turto vienetą. Jeigu užtikrinimo priemonę turinčio kreditoriaus užtikrintas reikalavimas negali būti patenkinamas visas, likusioji jo dalis patenkinama kaip neužtikrintas reikalavimas.

Neužtikrinti reikalavimai (jų patvirtinta dalis) tenkinami iš pajamų, gautų realizuojant turtą, kuris yra bendrojo turto dalis, po to, kai atimami reikalavimai, nukreipti į bankrutuojančio asmens turtą, priskirti sąraše esantiems turto objektams, sudarantiems bendrąjį turtą. Jeigu neužtikrinti reikalavimai negali būti iki galo patenkinti, jie tenkinami proporcingai pagal jų santykinę reikšmę.

Antraeiliai reikalavimai (jų patvirtinta dalis) tenkinami iš pajamų, gautų realizuojant turtą, kuris yra bendrojo turto dalis, liekanti bendrojo turto dalimi po to, kai iki galo patenkinami kiti neužtikrinti reikalavimai. Jeigu antraeiliai reikalavimai negali būti iki galo patenkinti, jie tenkinami proporcingai pagal jų santykinę reikšmę. Tokiu pačiu būdu sumokamos sutartinės baudos ir tenkinami su skolininku susijusių kreditorių reikalavimai.

Pajamų paskirstymas vykstant bankroto procedūrai grindžiamas paskirstymo grafiku. Prieš parengdamas grafiką, nemokumo specialistas parengia reikalavimų, nukreiptų į bankrutuojančio asmens turtą, kurie turi būti tenkinami iš atitinkamam turtui (atskiram užtikrinto turto vienetui arba bendrajam turtui) priskirtų pajamų, sąrašą. Nemokumo specialistas įmonių aplinkraštyje paskelbia šį sąrašą ir paskelbia planą parengti paskirstymo grafiką. Įstatymuose nurodyti asmenys, visų pirma kreditorių organai ir kreditoriai, gali patikrinti sąrašą ir per nustatytą terminą pateikti dėl jo prieštaravimus. Šie prieštaravimai gali būti teikiami dėl reikalavimo eilės, reikalavimo nepriskyrimo, reikalavimo atmetimo ir reikalavimo apimties. Pasibaigus terminui, nemokumo specialistas parengia paskirstymo grafiką ir pateikia jį kreditorių komitetui tvirtinti (jeigu komitetas neveikia, paskirstymo grafikas teikiamas teismui). Kai grafikas patvirtinamas, nemokumo specialistas sumoka neginčijamą pajamų dalį atitinkamam kreditoriui ir pasilieka ginčijamą dalį, kol dėl jos nuspręstas teismas. Paprastai paskirstymo (iš atskiro turto vieneto arba iš bendrojo turto) grafikas parengiamas iš karto, kai tik realizuojama atitinkama turto dalis. Jeigu leidžia bylos pobūdis, nemokumo specialistas taip pat parengia dalinį paskirstymo grafiką, tačiau didžiosios daugumos bankroto procedūrų atveju rengiamas tik vienas (galutinis) paskirstymo grafikas.

Paskirstymo grafikas taip pat apima sąlyginius ir paneigtus reikalavimus. Paneigti reikalavimai tenkinami tik tuo atveju, jeigu teismas juos patvirtina.

Sąlyginiai reikalavimai tenkinami tik tuo atveju ir tik tada, kai jie atsiranda.

Realizavęs visą sąraše esantį turtą ir užbaigęs visus atitinkamus ginčus, nemokumo specialistas parengia galutinį pajamų paskirstymo užtikrinimo priemonių neturintiems kreditoriams grafiką. Šis galutinis paskirstymo grafikas taip pat apima visus ankstesnius paskirstymo grafikus.

Vykstant reorganizavimo procedūrai ir skolos sumažinimo nustatant mokėjimų grafiką procesui, pajamos neskirstomos.

Kai skola mažinama bankroto būdu:

Realizavęs turtą ir užbaigęs visus ginčus, galinčius turėti poveikį pajamų paskirstymo grafikui, nemokumo specialistas, nepagrįstai nedelsdamas, vėliausiai per 60 dienų nuo bankroto paskelbimo parengia pajamų paskirstymo grafiką. Nemokumo specialistas apie ketinimą parengti šį paskirstymo grafiką paskelbia įmonių aplinkraštyje.

Iš pajamų nemokumo specialistas pirmiausia atima bankroto procedūros išlaidas, tada – skolininko būsto (jeigu toks yra) vertės dalį, kuriai taikoma išimtis, tada proporcingai patenkina reikalavimus dėl skolininko vaikų išlaikymo ir vėliau paskirsto likutį proporcingai visiems registruotiems kreditoriams pagal jų pripažintų reikalavimų sumas. Kiekvienas kreditorius padengia reikalavimų patenkinimo išlaidas.

Mokėjimai, dėl kurių nemokumo specialistui per tris mėnesius nuo paskirstymo grafiko parengimo nepavyko nustatyti kreditoriaus banko sąskaitos arba adreso, pereina valstybei. Nemokumo specialistas šiuos mokėjimus atlieka į bankrotą paskelbusio teismo banko sąskaitą.

Nemokumo specialistas privalo atlyginti kreditoriams žalą, jų patirtą dėl to, kad pajamų paskirstymo grafikas buvo įgyvendintas nesilaikant teisės aktuose nustatytų taisyklių, nebent nemokumo specialistas gali įrodyti, kad jis veikė laikydamasis profesinio apdairumo.

Bankroto procedūros išlaidos dengiamos iš pajamų, priskirtų užtikrinimo priemonių neturintiems kreditoriams, tokia eile:

nemokumo specialisto mokesčiai ir turto realizavimo bei paskirstymo grafiko parengimo išlaidos;

nemokumo specialisto būtinųjų išlaidos, skirtos bankroto procedūrai administruoti;

išlaidos, susijusios su turto, kuriam taikoma bankroto procedūra, valdymu;

avansinis mokėjimas eksperto išvados parengimo išlaidoms padengti;

kreditoriaus prašymu nemokumo specialisto atliktų tyrimų išlaidos, atitinkančios kreditorių atstovo arba kreditorių susirinkimo patvirtintą sumą.

14 Kokios yra nemokumo bylų užbaigimo (ypač pasiekus susitarimą su kreditoriais) sąlygos ir pasekmės?

Bankrotas

Gavęs prašymą arba be jo teismas priima nutartį užbaigti bankroto procedūrą, jeigu jis nustato, kad skolininkas neturi pakankamai turto sumokėti netgi pagal reikalavimus, nukreiptus į bankrutuojančio asmens turtą; savo nutartyje teismas taip pat nusprendžia dėl nemokumo specialisto mokesčio ir išlaidų, kurie sumokami iš skolininko turto, avansinio mokėjimo laikinojo specialisto mokesčiui ir išlaidoms padengti ir avansinio mokėjimo bankroto procedūros išlaidoms padengti.

Teismas, gavęs prašymą arba be jo, taip pat priima nutartį užbaigti bankroto procedūrą, jeigu jis nustato, kad nėra įvykdytos būtinųjų bankroto sąlygos; teismas nusprendžia dėl nemokumo specialisto mokesčio ir išlaidų taip pat, kaip ir baigdamas bankroto bylą dėl nepakankamo turto.

Reaguodamas į nemokumo specialisto prašymą, teismas priima nutartį užbaigti bankroto bylą, kai baigiamas įgyvendinti galutinis pajamų paskirstymo grafikas.

Teismas Įmonių aplinkraštyje nedelsdamas paskelbia savo nutartį užbaigti bankroto procedūrą ir įteikia ją skolininkui ir nemokumo specialistui. Nemokumo specialistas ir kreditorius, kurio patvirtintas reikalavimas nebuvo patenkintas visas ar net ir iš dalies, turi teisę šią nutartį apskųsti.

Teismas Įmonių aplinkraštyje paskelbia, kad jo nutartis užbaigti bankroto procedūrą tapo galutinė. Paskelbus šį pranešimą, kai kurios pasekmės ir kreditorių komiteto, jeigu jis buvo sudarytas, funkcijos baigiasi. Tai neturi poveikio bankroto procedūros metu atliktų veiksmų galiojimui ir pasekmėms.

Tą dieną, kai baigiama bankroto procedūra, nemokumo specialistas uždaro sąskaitas ir parengia individualias finansines ataskaitas pagal specialiuosius teisės aktus. Nemokumo specialistas taip pat atiduoda visus reikiamus dokumentus ir likusį turtą skolininkui arba likvidatoriui ir atlieka būtinus parengiamuosius veiksmus bankroto procedūrai užbaigti. Kai tik nemokumo specialistas atlieka šias pareigas, teismas pašalina specialistą iš pareigų.

Bankroto procedūra taip pat gali būti baigiama nutartimi, kurioje apeliacinis teismas panaikina pirmosios instancijos teismo nutartį arba iš dalies pakeičia jos dalį dėl bankroto paskelbimo. Teismas šią nutartį įteikia skolininkui ir nemokumo specialistui. Be to, jis nutartį nedelsdamas paskelbia Įmonių aplinkraštyje ir nuo šio paskelbimo dienos baigia galioti bankroto procedūros pasekmės ir atkuriamos baigusios galioti užtikrinimo teisės, o nemokumo specialisto ir kreditorių komiteto, jeigu jis buvo sudarytas, funkcijos baigiasi.

Pirmesnėje dalyje nurodytoje nutartyje teismas nusprendžia dėl nemokumo specialisto mokesčio, kurį pagal teismo nutartį privalo sumokėti bet kuris prašymą dėl bankroto paskelbimo pateikęs asmuo.

Jeigu skolininkas yra fizinis asmuo, kuris vykstant bankroto procedūrai miršta, skolininko teisės ir pareigas, susijusias su turtu, kuriam taikoma bankroto procedūra, perima skolininko paveldėtojai arba valstybė, jeigu paveldėtojų nėra arba jeigu jie atsisakė palikimo.

Po to, kai bankroto procedūra baigiama, remiantis reikalavimų sąrašo išrašu galima pateikti prašymą dėl išieškojimo arba suvaržymo pagal patvirtintą reikalavimą, kurio skolininkas per nemokumo specialisto nustatytą terminą konkrečiai neužprotestavo. Po to, kai baigiama bankroto procedūra, nemokumo specialistas reikalavimų sąrašą palieka saugoti teisme.

Reorganizavimas

Teismas nusprendžia dėl prašymo, kurį pateikė plano iniciatorius, siekiantis, kad būtų patvirtintas planas, kuriam buvo pritarta patvirtinimo posėdyje.

Iniciatorius privalo pateikti šį prašymą per dešimt dienų nuo patvirtinimo posėdžio, prašyme turi būti išdėstytas patvirtinimo posėdžio protokolais ir patvirtintas planas.

Prašymas dėl plano patvirtinimo gali būti pateiktas net ir tuo atveju, jeigu planui nebuvo pritarta patvirtinimo posėdyje ir su juo nesutiko skolininkas.

Jeigu plano iniciatorius per įstatyme nustatytą terminą nepateikia prašymo patvirtinti planą, nemokumo specialistas nedelsdamas paprašo teismo skelbti bankrotą.

Jeigu viena iš grupių neturėjo daugumos balsų, reikalingų planui patvirtinti, prašyme patvirtinti planą plano iniciatorius gali prašyti teismo vietoje plano patvirtinimo grupėje priimti nutartį, jeigu:

planas nereiškia, kad šalys, kurios buvo priskirtos grupei, balsavusiai prieš plano patvirtinimą, neatsidurs akivaizdžiai blogesnėje padėtyje negu ta, kurioje jos būtų, jeigu planas nebūtų patvirtintas; teismas, vadovaudamasis plane pateiktais duomenimis, savo nutartį grindžia tikėtina tų šalių reikalavimų patenkinimu per bankroto procedūrą tą dieną, kai pradėdama reorganizavimo procedūrą, jeigu neįrodoma kitaip;

dauguma grupių, įsteigtų pagal planą, turėjo daugumą balsų, reikalingų planui patvirtinti, ir dalyvaujantys kreditoriai balsavo už plano patvirtinimą absoliučia dauguma balsų, kurie skaičiuojami pagal jų patvirtintų reikalavimų sumas.

Teismas dėl pakaitinio sutikimo nusprendžia savo nutartyje patvirtinti arba atmesti planą.

Jeigu nėra priežasčių planą atmesti, teismas per 15 dienų nuo prašymo patvirtinti planą gavimo nusprendžia jį patvirtinti; teismo patvirtintas planas yra šios nutarties priedas. Savo nutartyje dėl plano patvirtinimo teismas taip pat nusprendžia dėl reorganizavimo procedūros užbaigimo.

Teismas savo nutartį nedelsdamas paskelbia Įmonių aplinkraštyje. Teismo patvirtintas planas viešai neskelbiamas; tai netaikoma nuostatomis dėl naujos paskolos.

Teismo patvirtintas planas yra bylos dokumentacijos dalis. Plano šalys ir jų atstovai turi teisę susipažinti su bylos dokumentacija ir teismo patvirtintu planu, daryti jo išrašus, dublikatus ir kopijas arba paprašyti teismo padaryti kopijas už išlaidų padengimą.

Teismas nusprendžia **atmesti planą**, jeigu:

buvo šiurkščiai pažeisti teisės aktai, kuriais reglamentuojamas plano turinys, jo parengimo tvarka, balsavimas dėl plano ar kitos nuostatos dėl plano, jeigu tai turėjo neigiamų padarinių bet kuriai iš plano šalių;

plano patvirtinimas buvo pasiektas sukčiavimu arba specialių privilegijų pasiūlymu bet kuriai iš plano šalių;

planui nebuvo pritarta patvirtinimo posėdyje; tai netaikoma, jeigu vietoje posėdžio dalyvių sutikimo buvo priimta teismo nutartis;

pagal planą akcijos ar kitos dalyvavimo skolininko arba jį įsigyjančio subjekto nuosavybėje priemonės neturi būti leidžiamos už naujas pinigines investicijas arba grupės kreditorių reikalavimus pakeičiant neužtikrintais reikalavimais, išimtį darant darbuotojų neužtikrintų reikalavimų grupės kreditoriams, bent jau iki per pastaruosius dvejus metus paskirstyto pelno sumos;

planas kreditorių grupių atžvilgiu yra neteisingas, nes jame taip pat numatyta, kad plane nurodyta teisė arba prievolės gali atsirasti, pasikeisti arba pasibaigti taip, kad be sąžiningos priežasties neužtikrintų reikalavimų grupių kreditorių reikalavimai bus tenkinami vėliau negu užtikrinimo priemonės turinčių kreditorių reikalavimai;

planas gerokai prieštarauja bendram kreditorių interesui;

bus patenkinama mažesnė negu 50 proc. bet kurio neužtikrinto reikalavimo dalis; tai netaikoma, jeigu atitinkamas kreditorius raštu sutinka su tokiu mažesnės reikalavimo dalies patenkinimu;

pagal pagrindinę plano dalį mokėjimai, iš kurių tenkinamas bet kuris iš neužtikrintų reikalavimų, turi būti atliekami per ilgesnį negu penkerių metų laikotarpį; tai netaikoma, jeigu atitinkamas kreditorius raštu sutinka su šiuo ilgesniu mokėjimų laikotarpiu, skirtu kreditoriaus reikalavimams patenkinti.

Teismas savo nutartį atmesti planą nedelsdamas paskelbia Įmonių aplinkraštyje. Plano iniciatorius per 15 dienų nuo nutarties paskelbimo Įmonių aplinkraštyje gali ją apskųsti. Apeliacinis teismas nutartį dėl apeliacinio skundo priima per 30 dienų nuo jo pateikimo.

Kai nutartis, kuria atmetamas planas, tampa galutinė, teismas priima vieną bendrą nutartį, kuria nutraukiama reorganizavimo procedūra, pradedama bankroto procedūra ir skelbiamas bankrotas skolininko turtui. Savo nutartimi teismas taip pat paskiria nemokumo specialistą, kuris parenkamas atsitiktine tvarka. Teismas šią nutartį nedelsdamas paskelbia Įmonių aplinkraštyje ir nuo šio paskelbimo išnyksta reorganizavimo procedūros pradėjimo padariniai, o kreditorių komiteto funkcija ir nemokumo specialisto pareigos baigiasi. Teismas nutartį įteikia skolininkui ir nutartimi paskirtam nemokumo specialistui.

Skolos sumažinimas bankroto būdu

Procedūra baigiama trimis atvejais:

jeigu nemokumo specialistas nustato, kad iš bankrutuojančio asmens turto nebus galima padengti bankroto procedūros išlaidų (skolininkui skola lieka sumažinta);

jeigu bankroto procedūrai neužsiregistruoja nė vienas kreditorius (skolininkui skola lieka sumažinta);

jeigu nemokumo specialistas įgyvendina procedūros mokėjimų grafiką (t. y., realizavęs turtą, specialistas paskirsto pinigus kreditoriams) – skolininkui skola lieka sumažinta;

jeigu bankroto procedūros sąlygos nebuvo įvykdytos – tada teismas panaikina ir skolos sumažinimą.

Abiem atvejais nemokumo specialistas viešai paskelbia, kad bankroto procedūra yra baigta. Užbaigus bankroto procedūrą:

pasibaigia nemokumo specialisto pareigos;

pasibaigia kreditorių atstovo pareigos;

baigiasi nemokumo specialisto įgaliojimai valdyti skolininko turtą ir tvarkyti su šiuo turtu susijusius reikalus;

baigiasi skolininko prievolė bankroto procedūros laikotarpiu pagal reikalavimus mokėti nemokumo specialistui;

baigiasi draudimas įskaityti reikalavimus;

baigia galioti sutarčių nutraukimo ir atsisakymo apribojimai;

baigiasi paneigto reikalavimo patvirtinimo procesas.

Skolos sumažinimas nustatant mokėjimų grafiką – užbaigimas

Procedūra baigiama, jeigu teismas nustato, kad pateikus prašymą nustatyti mokėjimų grafiką nebuvo įvykdytos apsaugos nuo kreditorių suteikimo sąlygos; procedūra baigiama, jeigu nutartyje dėl apsaugos nuo kreditorių suteikimo teismas nurodė skolininkui pervesti nemokumo specialistui avansinį mokėjimą ir skolininkas to nepadarė per septynias dienas nuo nemokumo specialisto prašymo gavimo;

procedūra baigiama, jeigu nemokumo specialistas viešai paskelbia, kad skolininko aplinkybės neleidžia nustatyti mokėjimų grafiko;

procedūra baigiama, jeigu teismas nusprendžia, kad skolininko aplinkybės neleidžia nustatyti mokėjimų grafiko;

procedūra baigiama, kai teismas nustato mokėjimų grafiką (skolininkui skola sumažinama tik šiuo atveju).

15 Kokios yra kreditorių teisės po nemokumo bylos užbaigimo?

Bankrotas

Po to, kai bankroto procedūra baigiama, remiantis reikalavimų sąrašo išrašu galima pateikti prašymą dėl išieškojimo arba suvaržymo pagal patvirtintą reikalavimą, kurio skolininkas per nemokumo specialisto nustatytą terminą konkrečiai neužprotestavo. Po to, kai baigiama bankroto procedūra, nemokumo specialistas reikalavimų sąrašą palieka saugoti teisme.

Reorganizavimas

Prašymas paskelbti planą negaliojančiu kreditoriaus atžvilgiu gali būti pateiktas remiantis šiais veiksniais:

tai turi būti kreditorius, kuris balsavo prieš plano patvirtinimą ir į patvirtinimo posėdžio protokolą įtraukė pagrįstą protestą,

arba plano šalis, kuri gali būti valstybės pagalbos teikėja.

Pagal planą tai pačiai grupei, kaip ir patvirtintas kreditoriaus reikalavimas, priskirti reikalavimai turi būti tenkinami kita eile arba kitu būdu, o tai reiškia, kad šiuos reikalavimus turinčių kreditorių padėtis minėto kreditoriaus atžvilgiu yra privilegijuota, arba

pagal planą akcininkų turtinės teisės, priskirtos tai pačiai grupei kaip ir kreditoriaus, kaip akcininko, nuosavybės teisė, turi būti įgyvendinamos kita eile arba kitu būdu, o tai reiškia, kad šias turtines teises turinčių akcininkų padėtis minėto kreditoriaus atžvilgiu yra privilegijuota, arba

plano iniciatorius patvirtinto kreditoriaus reikalavimo nepriskyrė grupei, kaip to prašė kreditorius, todėl kreditorius atsiduria blogesnėje padėtyje negu ta, kurioje jis atsidurtų, jeigu planas nebūtų patvirtintas; teismas savo nutartį grindžia tikėtiniu kreditoriaus reikalavimų patenkinimu per bankroto procedūrą, arba plano iniciatorius patvirtinto kreditoriaus reikalavimo nepriskyrė užtikrintų reikalavimų grupei taip, kaip to prašė kreditorius, todėl kreditorius atsiduria blogesnėje padėtyje negu ta, kurioje jis atsidurtų, jeigu planas nebūtų patvirtintas; teismas savo nutartį grindžia tikėtiniu kreditoriaus reikalavimų patenkinimu per bankroto procedūrą, arba

įgyvendinus patvirtintą planą praktiškai bus suteikta neleistina valstybės pagalba.

Be to, gali būti pateikiamos toliau nurodytos negaliojimo priežastys (jas gali pateikti bet kuris kreditorius):

Jeigu skolininkas arba įsigyjantis subjektas per 30 dienų nuo pranešimo gavimo tinkamai ir laiku nepatenkina plane nurodyto reikalavimo arba kitos savo prievolės plano šaliai, planas tos šalies reikalavimo atžvilgiu tampa negaliojantis.

Kai užbaigiamas reorganizavimas, skolininkas arba įsigyjantis subjektas negali paskirstyti pelno arba kitų nuosavybės lėšų savo nariams, kol yra nepatenkinta plane nustatyta neužtikrintų reikalavimų grupės kreditorių patvirtintų reikalavimų dalis (per bankroto procedūrą pelno ar kitų nuosavybės lėšų paskirstymą galima užginčyti). Prašymą dėl negaliojimo pateikia užtikrinimo priemonės neturintis kreditorius.

Jeigu skolininkas arba įsigyjantis subjektas uždirba pelną, kuris atskleidžiamas finansinėse ataskaitose, ir jam šio pelno nereikia, kad verslo subjektas arba esminė jo dalis veiktų, kaip numatyta plane, užtikrinimo priemonės neturintis kreditorius turi teisę prašyti planą patvirtinusio teismo, kad iš šio pelno būtų patenkintas pradinis kreditoriaus reikalavimas – būtų sumokėtas reikalavimui patenkinti reikalingos sumos ir šiam kreditoriui pagal planą sumokėtos sumos skirtumas; tačiau teismas negali šiam kreditoriui priteisti didesnės minėto pelno dalies, negu proporcingai priklauso kitiems tos pačios grupės kreditoriams. Jeigu planas kreditoriaus atžvilgiu negalioja, skolininkas ir įsigyjantis subjektas privalo solidariai patenkinti užregistruotą ir patvirtintą kreditoriaus pradinio reikalavimo dalį kartu su palūkanomis, kurios nuo reorganizavimo procedūros pradžios buvo apskaičiuotos patvirtintai reikalavimo daliai. Skolininkas ir įsigyjantis subjektas privalo patenkinti kreditoriaus reikalavimą per pradinį mokėjimo terminą.

Jeigu planas negalioja skolininko akcininko atžvilgiu, skolininkas ir įsigyjantis subjektas solidariai privalo sumokėti akcininkui sumą, kuri atitiktų akcininkui tenkančią skolininko likvidavimo pajamų dalį tuo metu, kai teismas patvirtino planą. Jeigu akcininkas negali įrodyti, kad yra kitaip, likvidavimo pajamų vertė laikoma nuliui.

Jeigu planas negalioja skolininko arba įsigyjančio subjekto atžvilgiu, galima vykdyti išieškojimo arba suvaržymo procesą pradiniam kreditoriaus reikalavimui patenkinti.

Skolos sumažinimas bankroto būdu

Sąžiningumas – kai teikiamas prašymas, daroma skolininko sąžiningumo prezumpcija, kurią kreditoriai gali ginčyti tradicinio civilinio proceso tvarka.

Sąžiningumą jie gali ginčyti ne vykstant pačiai skolos sumažinimo procedūrai, o tik jai pasibaigus.

Skolos sumažinimas nustatant mokėjimų grafiką

Sąžiningumas – kai teikiamas prašymas, daroma skolininko sąžiningumo prezumpcija, kurią kreditoriai gali ginčyti tradicinio civilinio proceso tvarka.

Sąžiningumą jie gali ginčyti ne vykstant pačiai skolos sumažinimo procedūrai, o tik jai pasibaigus.

Skolininkas pripažįstamas nesąžiningu, jeigu:

skolininkas dalies savo turto nenurodė turto sąraše, nors tai padaryti paragino nemokumo specialistas ir nors skolininkas, atsižvelgiant į aplinkybes, žinojo arba turėjo žinoti apie tokį turtą; į nereikšmingos vertės turtą neatsižvelgiama;

skolininkas kreditorių sąraše nenurodė kreditoriaus (fizinio asmens), nors tai padaryti paragino nemokumo specialistas, ir atitinkamai kreditorius neužregistravo savo reikalavimo, nors skolininkas, atsižvelgiant į aplinkybes, žinojo arba turėjo žinoti apie šį asmenį; į mažus kreditorius neatsižvelgiama; skolininkas savo prašyme arba prašymo priede arba pagal nemokumo specialisto prašymą pateikė svarbią informaciją, kuri buvo klaidinga, arba nepateikė svarbios informacijos, nors skolininkas žinojo, kad ši informacija yra svarbi, arba turėjo tai žinoti atsižvelgiant į aplinkybes; skolininkas be pagrįstos priežasties tinkamai nebendradarbiavo su nemokumo specialistu, o tokio bendradarbiavimo iš skolininko buvo galima pagrįstai reikalauti;

iš skolininko elgesio iki prašymo pateikimo galima spręsti, kad skolininkas sąmoningai sukėlė pinigų srauto nepakankamumą, kad galėtų pateikti prašymą;

prašymo pateikimo metu skolininko pinigų srautas nebuvo nepakankamas ir, atsižvelgiant į aplinkybes, jis tai žinojo arba turėjo žinoti;

iš skolininko elgesio iki prašymo pateikimo galima spręsti, kad, prisiimdamas įsipareigojimus, skolininkas rėmėsi tuo, kad galės išspręsti savo skolų problemą bankroto būdu arba nustatant mokėjimų grafiką;

iš skolininko elgesio iki prašymo pateikimo galima spręsti, kad skolininkas siekė pakenkti savo kreditoriui arba suteikti pirmenybę vienam iš kreditorių;

skolininkas be pagrįstos priežasties tinkamai ir laiku nevykdo teismo nustatyto mokėjimų grafiko;

skolininkas be pagrįstos priežasties tinkamai ir laiku nemoka vaiko išlaikymo, kurio sumokėjimo terminas yra pasibaigęs; šia priežastimi gali remtis tik vaikas arba vaiko teisėtas globėjas;

skolininkas be pagrįstos priežasties tinkamai ir laiku neįvykdė prievolės atlyginti Teisinės pagalbos centro avansinį mokėjimą vienkartiniam nemokumo specialisto mokesčiui padengti; šia priežastimi gali remtis tik Teisinės pagalbos centras;

skolininkas siekė būti atleistas nuo skolų nepaisant to, kad prašymo pateikimo metu skolininko interesų centras nebuvo Slovakijoje.

Teismas skolininko sąžiningumo veiksnįs vertina griežčiau, jeigu skolininkas turi arba turėjo daug turto ir verslo patirties ir dirba arba dirbo aukšto lygmens vadovu arba eina ar ėjo pareigas juridinio asmens valdymo organuose, arba turi kitos aktualios patirties.

Teismas skolininko sąžiningumo veiksnįs vertina laisviau, jeigu skolininkas turi tik pagrindinį išsilavinimą, yra pensinio arba priešpensinio amžiaus, turi rimtų sveikatos problemų, yra laikinas arba nuolatinis benamis arba patyrė kitą nelaimingą atsitikimą, dėl kurio skolininkui tapo sunku gyventi visuomenėje.

Teismas skolininko sąžiningumą tikrina tik nagrinėdamas bylą, kuri iškeliama prašymu panaikinti skolos sumažinimą dėl nesąžiningumo. Teismas skolininko nesąžiningumo netikrina per bankroto procedūrą arba mokėjimų grafiko nustatymo procedūrą.

16 Koks subjektas turi padengti nemokumo bylos sąnaudas ir išlaidas?

Bankrotas

Iš esmės kreditorių susirinkimo sušaukimo ir surengimo išlaidos yra reikalavimas, nukreiptas į bankrutuojančio asmens turtą. Šis principas netaikomas toliau nurodytais atvejais:

Jeigu kreditorių susirinkimas buvo surengtas vieno kreditoriaus iniciatyva, susirinkimo prašęs kreditorius privalo sumokėti susirinkimo sušaukimo ir surengimo išlaidas, nebent kreditorių susirinkimas nusprendžia kitaip.

Prašymo patvirtinti paneigtą reikalavimą pateikimo sąlyga, jeigu reikalavimą paneigė tik kreditorius, yra tinkamai ir laiku sumokėti avansinę įmoką išlaidoms padengti. Jeigu prašymo teikėjas dokumentais neįformina avansinės įmokos sumokėjimo, teismas procesą nutraukia.

Už savo pareigų vykdymą kreditorių komiteto narys turi teisę, kad jam būtų atlygintos išlaidos, kurias narys negrįžtamai patyrė atlikdamas šias pareigas; šios išlaidos yra reikalavimas, nukreiptas į bendrąjį turtą, o sumą patvirtina kreditorių komitetas.

Jeigu turtas, kuriam taikoma bankroto procedūra, buvo realizuotas per išieškojimo ar suvaržymo procesą, tačiau pajamos dar turi būti sumokėtos teisę į jas turinčiai šaliai, pajamos tampa atitinkamo turto dalimi, o proceso išlaidos yra reikalavimas, nukreiptas į šį turtą.

Eksperto išvados, kurios paprašė kreditorių komitetas, parengimo išlaidos yra reikalavimas, nukreiptas į bendrąjį turtą. Eksperto išvados, kurios paprašė užtikrinimo priemonę turintis kreditorius, parengimo išlaidos yra reikalavimas, nukreiptas į atskirą turto vienetą (užtikrinimo teisės objektą), iš kurio turi būti tenkinami šio kreditoriaus reikalavimai.

Priklausomai nuo to, ką nusprendžia teismas, proceso, kuriuo siekiama tam tikrą turtą išbraukti iš sąrašo, išlaidos yra reikalavimas, nukreiptas į atitinkamą turto vienetą.

Išlaidos, kurias patiria bankroto procedūros ir susijusio proceso šalys, per bankroto procedūrą neatlyginamos (tačiau specialiuose teisės aktuose gali būti nustatyta kitaip, pvz., dėl sumos paneigiam reikalavimui patvirtinti ir eksperto išvadoms parengti).

Reorganizavimas

Iš esmės išlaidas apmoka skolininkas. Skolininkas sumoka:

už išvadą dėl reorganizavimo,

nemokumo specialisto mokesį (vienartinį mokesį ir mokesį už pareigų vykdymą) ir išlaidas,

kreditorių susirinkimo sušaukimo ir surengimo išlaidas,

išlaidas, kurias kreditorių komiteto narys negrįžtamai patyrė atlikdamas šias pareigas; skolininkas sumoka tokią šių išlaidų sumą, kokią patvirtino kreditorių komitetas.

Skolos sumažinimas bankroto būdu

Kai skola mažinama bankroto būdu, daroma prielaida, kad skolininkas turi labai mažai turto, todėl išlaidos kuo labiau sumažinamos ir jas sumoka kreditoriai. Jeigu kreditoriai žino apie tam tikrą turtą, jie savo lėšomis turi padaryti viską, kas reikalinga, kad šis turtas būtų perkeltas į bankrutuojančio asmens turtą. Kai užbaigiama skolos sumažinimo procedūra, išlaidos, kurias procedūros šalys patyrė dalyvaudamos bankroto procedūroje arba mokėjimų grafiko nustatymo procedūroje, negali būti išieškomos iš skolininko.

Aiškindamasis skolininko padėtį, nemokumo specialistas remiasi turto sąrašu, kreditorių sąrašu ir skolininko, kreditorių ir kitų asmenų pateikta informacija. Nemokumo specialistas šį turto ir įsipareigojimų tyrimą atlieka laikydamasis profesinio apdairumo, jis taip atlieka ir visus kitus tyrimus, kuriems reikia mažai laiko ir kurie gali būti atlikti nedidelėmis sąnaudomis.

Nemokumo specialistas kitus tyrimus atlieka kreditoriaus prašymu, jeigu kreditorius sumoka avansinę įmoką šių tyrimų išlaidoms padengti. Tokį tyrimą nemokumo specialistas atlieka kreditoriaus lėšomis. Per bankroto procedūrą kreditorius turi teisę, kad šios išlaidos jam būtų atlygintos kaip bankroto procedūros išlaidos, o jų sumą patvirtina kreditorių atstovas arba kreditorių susirinkimas, jeigu kreditorių atstovo nebuvo paskirta.

Atskiros taisyklės taikomos užtikrinimo priemonę turinčio kreditoriaus išlaidoms, nes užtikrinimo priemonę turintis kreditorius gali pasirinkti, ar įstoti į procesą. Suvaržytas turtas bankrutuojančio asmens turto dalimi tampa tik tuo atveju, jeigu užsiregistruoja privilegijuotas užtikrinimo priemonę turintis kreditorius.

Jeigu užsiregistruoja tik paskesnis užtikrinimo priemonę turintis kreditorius, suvaržytam turtui bankroto procedūra taikoma tik tuo atveju, jeigu galima daryti prielaidą, kad užtikrinimo priemonę turinčio kreditoriaus, kurio užtikrinimo teisė yra vėlesnė, reikalavimas bus patenkintas. Siekiant įvertinti, ar suvaržytam turtui taikoma bankroto procedūra, jo vertė apytikriai nustatoma pagal eksperto išvadą, parengtą nemokumo specialisto nurodymu, šio paskesnio užtikrinimo priemonę turinčio kreditoriaus prašymu. Jeigu paskesnis užtikrinimo priemonę turintis kreditorius per nemokumo specialisto nustatytą terminą neperveda avansinės įmokos eksperto išvados parengimo išlaidoms padengti, preziumuojama, kad suvaržytam turtui bankroto procedūra netaikoma.

Nemokumo specialistas gali (bet neprivalo) sušaukti kreditorių susirinkimą, jeigu specialistas mano, kad jis reikalingas. Specialistas šį susirinkimą sušaukia gavęs prašymą iš bet kurio registruoto kreditoriaus, kuris sumoka avansinę įmoką susirinkimo surengimo išlaidoms padengti ir sumoka nemokumo specialisto vienkartinį mokesť už šio susirinkimo surengimą.

Skolos sumažinimas nustatant mokėjimų grafiką

Šios procedūros išlaidas dažniausiai sumoka skolininkas.

Sistema sudaryta taip, kad procedūra būtų pradėdama (išskyrus oficialaus prašymo epizodą) po to, kai sumokama avansinė įmoka nemokumo specialisto mokesčiui ir būtinosioms procedūros išlaidoms padengti.

Kai užbaigiama skolos sumažinimo procedūra, išlaidos, kurias procedūros šalys patyrė dalyvaudamos bankroto procedūroje arba mokėjimų grafiko nustatymo procedūroje, negali būti išieškomos iš skolininko.

Jeigu kreditorius nesutinka su siūlomu mokėjimų grafiku, kreditorius gali nemokumo specialistui pateikti protestą. Nemokumo specialistas pateikia pastabų dėl šio protesto ir dėl jo sprendžia teismas.

17 Kokios yra taisyklės dėl sandorių, kurie yra nenaudingi visiems kreditoriams bendrai, pripažinimo niekiniais, jų nuginklėjimo ar jų nevykdytinumo?

Bankroto įstatyme (slovak. *Zákon č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii*) reglamentuojami kreditoriui kenkiantys veiksmai – tam tikromis sąlygomis jie negalioja. Negaliojimas turi pasekmių tik tuo atveju, jeigu ginčijami skolininko veiksmai. Nemokumo specialistas ir kreditorius turi teisę juos užginčyti, tačiau kreditorius šią teisę turi tik tuo atveju, jeigu nemokumo specialistas nepatenkina kreditoriaus prašymo per pagrįstą laiką užginčyti teisinį veiksmą. Teisė užginčyti teisinį veiksmą išnyksta, jeigu skolininko atžvilgiu arba teisme ja nepasinaudojama per metus nuo bankroto paskelbimo; laikoma, kad teise užginčyti teisinį veiksmą skolininko atžvilgiu buvo pasinaudota tik tuo atveju, jeigu skolininkas šią teisę pripažįsta raštu. Pagal teisės aktus teisiniai veiksmai, lemiantys vykdytinas arba jau įgyvendintas teises, taip pat gali būti ginčijami.

Jeigu iki bankroto paskelbimo buvo vykdoma reorganizavimo procedūra ir vykdamą šią procedūrą buvo paskelbtas bankrotas, siekiant nustatyti laikotarpį, kuriuo buvo atliktas teisinis veiksmas, kuris gali būti užginčytas pagal Bankroto įstatymą, lemiamą reikšmę turi reorganizavimo procedūros pradžia.

Teisinius veiksmus turi būti atlikęs skolininkas, jie turi būti atlikti be atlygio ir neteikiant pirmenybės kurio nors iš skolininko kreditorių užregistruoto reikalavimo patenkinimui, taip pat nebloginant minėto kreditoriaus padėties. Tai turi būti su skolininko turtu susiję teisiniai veiksmai.

Bankroto įstatyme apibrėžiamos kitos išsamios taisyklės, kaip įrodyti ketinimą pabloginti kreditoriaus padėtį. Kai kuriais atvejais ketinimo apskritai nebūtina įrodyti, o kitais atvejais tai yra nuginklėjama prezumpcija. Įstatyme taip pat išdėstyti teisiniai veiksmo pripažinimo negaliojančiu teisme padariniai – šalis, prieš kurią buvo pasinaudota teise, privalo grąžinti įgytą turtą.

Vykstant reorganizavimo procedūrai, kreditoriui kenkiantys veiksmai yra svarbūs kreditorių interesui patikrinti: palygindamas reorganizavimo plano ir galimo bankroto rezultatus, nemokumo specialistas taip pat privalo atsižvelgti į teisinius veiksmus, kurie gali būti pripažinti negaliojančiais.

Kitais atvejais vykstant reorganizavimo procedūrai teisiniai veiksmai neginčijami.

Tačiau kai kuriais atvejais įstatyme reglamentuojamos prezumpcijos, susijusios su perėjimu nuo reorganizavimo prie bankroto procedūros, ir jeigu tai įvyksta, tam tikri teisiniai veiksmai gali būti pripažįstami negaliojančiais.

Nemokumo specialistas skolininko teisinius veiksmus gali patvirtinti tik tuo atveju, jeigu jais padidinama skolininko turto vertė arba jie yra būtini reorganizavimo tikslui pasiekti. Jeigu skolininkas be nemokumo specialisto sutikimo atlieka teisinį veiksmą, kuriam būtinas šis sutikimas, tai neturi poveikio teisinio veiksmo galiojimui, tačiau teisinis veiksmas gali būti ginčijamas per bankroto procedūrą, jeigu per dvejus metus nuo reorganizavimo procedūros pradžios skolininko turtui buvo paskelbtas bankrotas.

Kai užbaigiamas reorganizavimas, skolininkas arba įsigyjantis subjektas negali paskirstyti pelno arba kitų nuosavybės lėšų savo nariams, kol yra nepatenkinta plane nustatyta neužtikrintų reikalavimų grupės kreditorių patvirtintų reikalavimų dalis; per bankroto procedūrą pelno ar kitų nuosavybės lėšų paskirstymą galima užginčyti ir tai yra priežastis pripažinti planą negaliojančiu.

Be to, negalioja ir yra niekiniai visi reorganizavimo procedūros metu atlikti skolininko ar nemokumo specialisto veiksmai, kuriais plano šaliai suteikiamas plane nenumatytas pranašumas.

Vykstant skolos sumažinimo procedūrai, lieka nepakitusios kreditorių teisės siekti reikalavimų patenkinimo pagal civilinę teisę iš bet kurio turto, kuris skolininko turtui nepriskiriamas nuginklėjimu teisiniu veiksmu. Be to, vėliau vykstant sąžiningumo tikrinimo procesui, atsižvelgiama į skolininko elgesį, iš kurio galima spręsti, kad skolininkas sąmoningai sukėlė pinigų srauto nepakankamumą, arba iš kurio galima spręsti, kad skolininkas siekė pakenkti arba suteikti pirmenybę bet kuriam iš kreditorių.

Paskutinis naujinimas: 22/08/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.